

Οιονεί... Κρατούμενος

Κωδικός: 018506

ΤΡΙΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΙΔΙΚΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΕΩΝ ΑΥΛΩΝΑ (ΕΚΚΝΑ)
ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ
ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΟΣΥΕ)
ΕΔΡΑ: ΑΥΛΩΝΑ ΑΤΤΙΚΗΣ Τ.Κ. 190 11 ΤΗΛ./FAX: 22950-29924 • syekkna@yahoo.gr, www.syekkna.gr, osye@otenet.gr, www.osye.org.gr
Χρόνος 4ος • Αρ. φύλλου 16 • Σεπτέμβριος - Οκτώβριος - Νοέμβριος 2012

ΥΠΟ ΚΑΤΑΡΕΥΣΗ ΟΙ ΦΥΛΑΚΕΣ

Τρεις ανακοινώσεις της ΟΣΥΕ για την τραγική κατάσταση που επικρατεί

Ο.Σ.Υ.Ε.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΔΡΑ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ 2 Τ.Θ. 91503 Τ.Κ. 181 10
ΤΗΛ. 2104950760 – 2104967174 FAX 2104950710
www.osye.org.gr e-mail: osye@otenet.gr
ΜΕΛΟΣ Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κορυδαλλός, 3 Γενάρη 2013
Αριθ. Πρωτ. 1

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Η κατάσταση που επικρατεί στις φυλακές της χώρας αντικειμενικά κρίνεται άκρως απογοητευτική και επικίνδυνη. Παρά τις εξαγγελίες και τις προσπάθειες που έχουν γίνει, επί του πρακτέου ελάχιστα ζητήματα έχουν επιλυθεί και το νέο έτος προμηνύεται για τον χώρο μας εξαιρετικά αβέβαιο ακόμα και για την επιβίωσή μας.

(Συνέχεια στην 16η σελ.)

Ο.Σ.Υ.Ε.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΔΡΑ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ 2 Τ.Θ. 91503 Τ.Κ. 181 10
ΤΗΛ. 2104950760 – 2104967174 FAX 2104950710
www.osye.org.gr e-mail: osye@otenet.gr
ΜΕΛΟΣ Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κορυδαλλός, 20 Φλεβάρη 2013
Αριθ. Πρωτ. 63

ΠΡΟΣ:

Υπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

κ. Αντώνη Ρουπακιάτη

κ. Υφυπουργό Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

κ. Κων/νο Καραγκούνη

Γενικό Γραμματέα Αντεγκληματικής Πολιτικής

κ. Μαρίνο Σκανδάμη

Κοιν/ση: Πρωτοβάθμια Σωματεία – Μέλη ΟΣΥΕ

Θέμα: Οφειλόμενα δεδουλευμένα νυκτερινά και εξαιρέσιμα

Το ζήτημα της καταβολής των δεδουλευμένων νυκτερινών και εξαιρέσιμων πλέον μπορεί να αξιολογηθεί είτε ως εμπαιγμός, είτε ως άγνοια, είτε ως αδυναμία. Τόσο σε επίπεδο της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, όσο και σε επίπεδο υπηρεσιακών παραγόντων του Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Η εκ νέου κατάθεση τροπολογίας στο ν/σ του Κώδικα περί Ναρκωτικών για την καταβολή των δεδουλευμένων έχει καταντήσει σίριαλ, αλλά το τέλος του προμηνύεται αρνητικό εάν δεν ξεκαθαριστούν από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες βασικά ζητήματα και εάν η πολιτική ηγεσία δεν δώσει την απαραίτητη προσοχή.

Χθες 20/2/2013 η Ομοσπονδία μας πραγματοποίησε συνάντηση με κορυφαίους υπηρεσιακούς παράγοντες του ΓΛΚ και έκπληκτοι διαπιστώσαμε ότι η έκθεση του ΓΛΚ επί της τροπολογίας ενδέχεται να είναι αρνητική. Πρακτικά αυτό σημαίνει ότι η τροπολογία μπορεί να μην εισαχθεί καθόλου προς ψήφιση.

Ξεκαθαρίσαμε:

1) Τα οφειλόμενα νυκτερινά και εξαιρέσιμα δεν αποτελούν υπερβάσεις επί των εγκεκριμένων πιστώσεων και πρόκειται για πραγματική δεδουλευμένη εργασία.

2) Οι πιστώσεις είχαν αποδοθεί κανονικά για όλο το χρονικό διάστημα του 2012 και έγιναν οι απαραίτητες δεσμεύσεις των μηνιαίων ποσοστών, χωρίς όμως να έχουν εκδοθεί οι αποφάσεις. ΟΧΙ με δική μας ευθύνη, αλλά με ανούσιες γραφειοκρατικές αιτιάσεις και διαδικασίες που κωλυσιεργούσαν.

(Συνέχεια στην 16η σελ.)

Ο.Σ.Υ.Ε.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΔΡΑ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ 2 Τ.Θ. 91503 Τ.Κ. 181 10
ΤΗΛ. 2104950760 – 2104967174 FAX 2104950710
www.osye.org.gr e-mail: osye@otenet.gr
ΜΕΛΟΣ Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

Κορυδαλλός, 25 Γενάρη 2013
Αριθ. Πρωτ. 27

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Θεωρούμε ότι όσα είχαμε να πούμε σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στον χώρο των φυλακών, είτε αυτό έχει να κάνει με την περιγραφή της, είτε με τις προτάσεις μας για την αντιμετώπισή της, τα είπαμε. Τα είπαμε παντού. Γραπτά, προφορικά, χαμηλόφωνα ή βροντόφωνα. Καιρό τώρα είμαστε σε ένα διαρκές SOS.

Πιστεύαμε και εξακολουθούμε να πιστεύουμε ότι ο διάλογος και η συνεργασία με την ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης και όχι μόνο, αποτελεί μονόδρομο για την αντιμετώπιση των συσσωρευμένων, από καιρό είναι αλήθεια, προβλημάτων του χώρου μας.

Αντιδικήσαμε προς τούτο ακόμα και με τις πρωτοβάθμιες ενώσεις μας, προκειμένου να αναστείλουν τις κατά καιρούς κινητοποιήσεις τους. Συναινέσαμε εξ ανάγκης ακόμη και με το ξεσπίτωμα συναδέλφων μας, προκειμένου να ανοίξουν και άλλες πτέρυγες στην φυλακή Νιγρίτας Σερρών και για την μεταφορά και λειτουργία της νέας φυλακής Αγίας Χανίων, εξαντλώντας με τον τρόπο αυτό όλα μας τα περιθώρια και γνωρίζοντας ότι επιβαρύνεται επικίνδυνα και ακόμα περισσότερο η ασφαλής λειτουργία των φυλακών, από τις οποίες μετακινήθηκαν οι συνάδελφοί μας.

Ξέρουμε ότι ακόμα και μετά από αυτά, σε ενδεχόμενες διαμαρτυρίες ή κινητοποιήσεις μας η κεντρική κυβερνητική επιλογή και όχι μόνο, ότι για όλα φταίνε οι συνδικαλιστές, θα χρειαστεί να την αντιμετωπίσουμε και εμείς. Έμμισθοι κονδυλοφόροι, ψευτοαναλυτές φυλακολόγοι και τηλεοπτικοί παραθυροΦΥΛΑΚΕΣ

(Συνέχεια στην 16η σελ.)

Διαβάστε

- ❖ Υπό κατάρρευση οι φυλακές
Τρεις ανακοινώσεις της ΟΣΥΕ
για την τραγική κατάσταση
που επικρατείσελ. 1 & 16
- ❖ Προσκλητήρια ανακοίνωσησελ. 2
- ❖ Παγκοσμιοποίηση και Αντίστασησελ. 2
- ❖ Συνέντευξη
του Μάριου Δ. Οικονομάκησελ. 3
- ❖ κι' όμως... ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕσελ. 4
- ❖ Βιβλιονομεί παρουσιάσειςσελ. 5-6
- ❖ Ασφάλεια και οροθετικοί (HIV)σελ. 6
- ❖ Ανθρωπισμός και πειθαρχίασελ. 7
- ❖ Φυλακισμένος στη φυλακή
ή φυλακισμένος στο glamour;σελ. 7
- ❖ Στέφανος Σαχλίκης: ο φυλακισμένος
γεννήτορας της νεοελληνικής
λογοτεχνικής Αναγέννησηςσελ. 8-11
- ❖ Ψεύτικος κόσμοςσελ. 11
- ❖ Σμύρνησελ. 12
- ❖ Νομικό κενό... Καλή σας νύχτα!σελ. 12
- ❖ Το Κατάστημα Κράτησης Νεάπολης
μέσα από το πρίσμα
μιας διαδικτυακής ιστοσελίδαςσελ. 13
- ❖ Τέσσερα ποιήματασελ. 14
- ❖ Παράλληλοι κόσμοισελ. 14
- ❖ «Μην επιστρέφεις από την άδεια!» ..σελ. 15

Οιονεί... Κρατούμενος

**Τρίμηνη έκδοση του Συλλόγου Υπαλλήλων
Ειδικού Καταστήματος
Κράτησης Νέων Αυλώνων**
Συλλόγων Υπαλλήλων Συγκροτήματος
Κορυδαλλού με τη στήριξη
της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών
Υπαλλήλων Ελλάδος (ΟΣΥΕ)
Εδρα: Αυλώνα Αττικής Τ.Κ. 190 11
ΤΗΛ./FAX: 22950-29924
syekkna@yahoo.gr www.syekkna.gr
osye@otenet.gr www.osye.org.gr

ΕΚΔΟΤΕΣ-ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ

Λαμπρόπουλος Κων/νος
Καρακίτσος Σπυρίδων (Πρόεδρος ΟΣΥΕ)

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Αραβαντινός Αντώνης,
Λαμπρόπουλος Κων/νος,
Καρακίτσος Σπυρίδων,
Μπισμπίκης Βασίλης, Βαρβατάκος Νίκος,
Οικονομάκης Μάριος, Δούλος Βασίλης

ΔΙΟΡΘΩΣΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ:

Βαρβατάκος Νίκος

ΕΠΙΛΟΓΗ - ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΙΚΟΝΩΝ:

Δούλος Βασίλης

* Τα άρθρα δεν εκφράζουν υποχρεωτικά τις απόψεις της εφημερίδας. Κάθε άρθρο πρέπει να είναι ενυπόγραφο, εκτός αυτών που προέρχονται από νυν κρατούμενους, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναφέρουν από ποιο κατάστημα κράτησης προέρχονται.

Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση - Εκτύπωση:

Εκδόσεις - Γραφικές Τέχνες
Καρπούζη Αριστέα & Υιοί Ο.Ε.
Θεοδοσίου 23 Ίλιον
τηλ.-fax: 210-2619003 & 210-2619696
e-mail: karpouzi@otenet.gr

Προσκλητήρια ανακοίνωση

Το σύνολο των τευχών της εφημερίδας «Οιονεί...Κρατούμενος», από την αρχή της έκδοσής της μέχρι σήμερα, διατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή στον διαδικτυακό τόπο της Ομοσπονδίας Σωφρονιστικών Υπαλλήλων Ελλάδος (<http://www.osye.org.gr>), καθώς και στον διαδικτυακό τόπο του Σωματείου Εργαζομένων Καταστήματος Κράτησης Κορυδαλλού (<http://www.korydallosca.gr>).

Οι εκδότες και τα μέλη της Συντακτικής Ομάδας του «Οιονεί... Κρατούμενου», αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στις έννοιες της επικοινωνίας και της συμμετοχής και επιθυμώντας την υγιή και εποικοδομητική ανατροφοδότηση, προσκαλούν τους αναγνώστες και τις αναγνώστριες να καταθέσουν τις απόψεις, την κριτική, τα σχόλια ή και άρθρα τους προς δημοσίευση, αποστέλλοντάς τα στην Ομοσπονδία Σωφρονιστικών Υπαλλήλων Ελλάδος (ΟΣΥΕ) με έναν από τους κάτωθι τρόπους:

- α) Ταχυδρομικά, στη διεύθυνση: Σολωμού 2, Κορυδαλλός, Τ.Κ. 18110, Τ.Θ. 91503,
- β) Μέσω τηλεομοιότυπου (fax): 210-4950710,
- γ) Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (e-mail): osye@otenet.gr

Η Συντακτική Ομάδα

Παγκοσμιοποίηση και Αντίσταση

Του Δημήτρη Κουτσοδημητρόπουλου

Ο καπιταλιστικός κοινωνικός σχηματισμός αποκτά όλο και πιο πολύ ολιγαρχικά χαρακτηριστικά. Η συγκέντρωση του κεφαλαίου αναπτύσσεται σε χωρίς ιστορικό προηγούμενο επίπεδα, με τη γιγάντωση των πολυεθνικών-πολυκαλαδικών μονοπωλίων. Στις μεγάλες μητροπόλεις μεγαλύτερη ισχύ αποκτά το αναδυόμενο σύμπλεγμα των μεγάλων μονοπωλίων τεχνολογιών αιχμής, χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων και πολεμικών βιομηχανιών.

Η κοινοβουλευτική δημοκρατία αποκτά όλο και περισσότερο διακοσμητικά χαρακτηριστικά ενός νέου είδους «αντιπροσωπευτικού απολυταρχισμού». Η τρομοκρατία, η εγκληματικότητα, η μετανάστευση, αξιολογούνται για τη διαμόρφωση του κράτους του Νόμου και της Τάξης όπου ΜΑΤ και ΜΜΕ, κατασταλτικός και ιδεολογικός μηχανισμός, συγχωνεύονται σε μια ενιαία βιομηχανία παραγωγής φόβου και υπονομεύουν κάθε μορφή οργάνωσης της μισθωτής εργασίας (συνδικάτα κ.ά.), ενώ ταυτόχρονα διαμορφώνεται ένας ολοκληρωτικός καπιταλισμός με έντονα παρασιτικά χαρακτηριστικά όπως η υπερδιόγκωση του χρηματιστικού κεφαλαίου, η νέα απογείωση της πολεμικής βιομηχανίας και η υπερδιόγκωση της μαύρης οικονομίας. Η Παγκόσμια Τράπεζα εκτιμά ότι η παραοικονομία αντιστοιχεί στο 30% του ΑΕΠ της Ασίας, στο 40% της Ανατολικής Ευρώπης, στο 43% της Αφρικής και της Λατινικής Αμερικής.

Ιδιαίτερη σημασία σε αυτό το σύμπλεγμα έχει η βιομηχανία των ναρκωτικών – με πρώτη χώρα στην παραγωγή οπίου παγκόσμια το, «απελευθερωμένο» από το ΝΑΤΟ, Αφγανιστάν. Πέρα από τον τεράστιο τζίρο της, παίζει καταλυτικό ρόλο στη φυσική και ηθική εξόντωση ιδιαίτερα νεανικού εργατικού πληθυσμού, χρησιμοποιείται ως άλλοθι για φυ-

λάκιση, τον κατασταλτικό έλεγχο των «επικίνδυνων τάξεων», και κρατά σε ομηρία μεγάλο κομμάτι των εργαζομένων που αγωνιούν για τα παιδιά τους και είναι έτοιμοι να δεχθούν κάθε είδους αυταρχικά μέτρα – όπως αυτά που επιβλήθηκαν κατά το διάστημα της τελευταίας τριετίας από την Τρόικα – με την ελπίδα ότι έτσι θα τα προστατεύσουν.

Ακόμα και η ασθένεια εξελίσσεται σε καταναλωτικό προϊόν. Τα αγχολυτικά μεγεθύνουν τον κίνδυνο καρδιακών επεισοδίων και τις τάσεις αυτοκτονίας στους εφήβους, οι διάφορες ορμόνες καταστρέφουν οργανισμούς και άλλα πολλά. Μικροπροβλήματα αναγορεύονται σε σοβαρές παθήσεις, αυτό που μέχρι χθες θεωρούνταν φυσικό φαινόμενο στον κύκλο της ζωής ανακηρύσσεται ασθένεια που πρέπει να καταπολεμηθεί με το κατάλληλο φάρμακο.

Μέσα λοιπόν σε αυτό το φαινόμενο της παγκοσμιοποίησης και της απομυθοποίησης του ευρωπαϊκού ονείρου βρέθηκε η χώρα μας με μια βαθιά πολιτική κρίση και κοινωνική αναταραχή, και το μόνο που μπορούμε να κάνουμε είναι να ελαχιστοποιήσουμε τις πιθανότητες αυθαίρετων γενικεύσεων μέσα στη γενική αντιδραστικότητα του νεοφιλελευθερισμού και στη δημοκρατική ανατροπή των απολυταρχικών τάσεων του συστήματος.

Αυτό δεν σημαίνει απλή «μάχη για τη διατήρηση των κεκτημένων» ή ουτοπιστική επιδίωξη για επιστροφή στο «κράτος πρόνοιας» των πρώτων μεταπολεμικών δεκαετιών. Σημαίνει μια ολόκληρη περίοδο αγώνων για επιβολή κοινωνικά αναγκαίων μεταρρυθμίσεων οι οποίες θα προστατεύουν την εργασία, τη δημοκρατία, την ειρήνη, τον πολιτισμό, αλλά κυρίως το βιοτικό επίπεδο και το μέλλον των επερχόμενων γενεών.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Του προέδρου του Σωματείου Εργαζομένων Καταστήματος Κράτησης Κορυδαλλού
και μέλους της Συντακτικής Ομάδας του «Οιονεί... Κρατούμενου»,

Μάριου Δ. Οικονομάκη

στο ηλεκτρονικό επιστημονικό περιοδικό του Εργαστηρίου Ποινικών & Εγκληματολογικών Ερευνών
του τμήματος Νομικής του Εθνικού & Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

The Art Of Crime

1η ερώτηση

Ποιες είναι οι δυσκολίες του επαγγέλματος των σωφρονιστικών υπαλλήλων;

Απάντηση

Το επάγγελμα του σωφρονιστικού υπαλλήλου έχει αναγνωρισθεί διεθνώς ως ένα από τα δυσκολότερα επαγγέλματα που ασκούνται στον δημόσιο τομέα. Γενικά, στα επαγγέλματα που περιστρέφονται γύρω από τη διοίκηση ανθρώπων ελλοχεύει πάντα ο κίνδυνος της υπέρβασης ή της κατάχρησης εξουσίας. Επιπλέον, θεωρείται δεδομένο ότι ο σωφρονιστικός υπάλληλος δεν μπορεί να βασίζεται μόνο στα τεχνικά μέσα και μεθόδους για την άσκηση της επιτήρησης των κρατουμένων. Δυστυχώς στην Ελλάδα αυτό το επάγγελμα δεν τυγχάνει της ίδιας αναγνώρισης, όπως σε άλλες δυτικές χώρες, από την Πολιτεία και τους πολίτες, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται και να διαδίδεται διαχρονικά μια ψευδής εικόνα για το τι είναι φυλακές και σωφρονιστικοί υπάλληλοι. Σίγουρα πάντως δεν είναι και δεν πρέπει να είναι μια «πολεμική μηχανή» έτοιμη για «κατάληψη εδαφών». Εδώ, για παράδειγμα, να τονίσω ότι στα περισσότερα κράτη του κόσμου το προσωπικό των φυλακών δεν φέρει οπλισμό και δεν έχει αρμοδιότητες καταστολής. Ο ρόλος του προσωπικού των φυλακών – και πρέπει να το γνωρίζουν οι πολίτες αυτό - είναι η δίκαιη και ευπρεπής μεταχείριση των κρατουμένων, η εύρυθμη λειτουργία και η διατήρηση της ευταξίας των καταστημάτων κράτησης και, φυσικά, η αποτροπή αποδράσεων.

2η ερώτηση

Ποια είναι τα προβλήματα του κλάδου σας;

Απάντηση

Η μνημονιακή καταιγίδα δυστυχώς οξύνει τα προϋπάρχοντα προβλήματα του κλάδου. Εκτός από το ζήτημα των οικονομικών απολαβών των εργαζομένων, των οποίων οι μισθοί έχουν υποστεί τεράστιες οριζόντιες περικοπές, υπάρχει το μεγάλο πρόβλημα της έλλειψης προσωπικού - γενικότερα υποστελέχωσης - όπου σε αυτό το ζήτημα παρατηρείται η εξής αντίφαση: παρ' όλο που η πολιτική ηγεσία και οι διακομματικές της επιτροπές το αναγνωρίζουν ως πρόβλημα, ο κλάδος δεν εξαιρέθηκε του μνημονιακού κανόνα 1 προς 10 των προσλήψεων, με αποτέλεσμα σχεδόν το σύνολο των καταστημάτων κράτησης να υπολειπονται και νεόδημη καταστήματα να κινδυνεύουν να γίνουν βακούφια... Το πρόβλημα θα

κορυφωθεί προς το τέλος του 2012, όπου θα υπάρξει μαζική φυγή των υπαλλήλων λόγω συνταξιοδοτήσεων.

3η ερώτηση

Ποιες είναι οι σχέσεις των σωφρονιστικών υπαλλήλων με τους κρατούμενους;

Απάντηση

Σίγουρα η σχέση προσωπικού - κρατουμένων έχει αλλάξει. Οι ελληνικές φυλακές είναι πλέον και με τη βούλα πολυφυλετικές - πάνω από το 50 τοις εκατό των εγκλειστών είναι αλλοδαποί οι οποίοι στην πλειονότητά τους προέρχονται από χώρες που έχουν εμπλακεί σε πολεμικές συρράξεις ή βρίσκονται σε εμφύλια διαμάχη (Αφγανοί – Ιρακινοί – Βορειοαφρικανοί, Καυκάσιοι κ.ά.). Δυστυχώς, η αδυναμία επικοινωνίας με αρκετούς από αυτούς τους κρατουμένους, καθώς και η απουσία προσδοκίας ενός καλύτερου αύριο από πλευράς τους, κάνει τη σχέση αυτή καθαρά συγκρουσιακή, σε αντίθεση με τους Έλληνες και με τους βαλκάνιους κρατούμενους. Τα κρούσματα βίας κατά προσωπικού έχουν αυξηθεί δραματικά, ενώ οι εντάσεις μεταξύ των κρατουμένων είναι καθημερινό φαινόμενο. Βεβαίως, οι κάκιστες συνθήκες κράτησης και ο υπερπληθυσμός συντηρούν την ένταση αυτή.

4η ερώτηση

Ποια είναι η κατάσταση του σωφρονιστικού συστήματος στη χώρα μας σήμερα;

Απάντηση

Το σωφρονιστικό σύστημα της χώρας είναι υπό κατάρρευση. Οι λανθασμένες διαχρονικά πολιτικές επιλογές, η κοινωνική αδιαφορία, η νομοθετική και δικαστική ακαμψία, έκαναν τις φυλακές - τον βασικότερο πυλώνα του σωφρονιστικού συστήματος - αποθήκες ανθρώπων...

5η ερώτηση

Πώς θεωρείτε ότι μπορεί να βελτιωθεί;

Απάντηση

Χρειάζονται άμεσα πολιτικές και νομοθετικές πρωτοβουλίες, αναδιάρθρωση κάποιων υπηρεσιών και ελάχιστοι πόροι. Οι εργαζόμενοι, από την πλευρά μας, έχουμε καταθέσει προτάσεις όσον αφορά τη λειτουργία και τη διαχείριση των καταστημάτων κράτησης με δεδομένες τις κρατούσες μνημονιακές συνθήκες, προτάσεις οι οποίες αν συνδυαστούν με νομοθετικές πρωτοβουλίες για μικρής κλίμακας αποσυμφόρηση και με νομοθετικές μεταρρυθμίσεις, πιστεύουμε ότι μπορούν να συνδράμουν στη βελτίωση της κατάστασης.

6η ερώτηση

Συμφωνείτε με την άποψη ότι πρέπει να ανεγερθούν νέες φυλακές;

Απάντηση

Δεν μπορώ να καταλάβω γιατί είναι ταμπού για την Πολιτεία και τους πολίτες η ανέγερση νέων φυλακών. Ζήτημα εξεύρεσης πόρων υπάρχει σίγουρα, αλλά τίποτα άλλο. Δηλαδή αυτοί που η Πολιτεία έκρινε ότι πρέπει να στερηθούν την ελευθερία τους, πρέπει και να στοιβάζονται σε φυλακές του 1900 απλώς και μόνο για μην χαρακτηριστεί η κοινωνία και η χώρα μας προοδευτικά στάσιμη; Η ανέγερση νέων καταστημάτων κράτησης επιβάλλεται λόγω της φυσικής φθοράς των υποδομών, αλλά και για λόγους ασφαλείας. Η εγκληματικότητα, εκτός και εντός καταστημάτων, αλλάζει διαρκώς. Η Πολιτεία, αλλάζοντας τις υποδομές και αξιοποιώντας την τεχνολογία, σε συνδυασμό με την εργασιακή εμπειρία και πάντα με το βλέμμα στραμμένο στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μπορεί και πρέπει να δημιουργήσει σύγχρονες, ανθρώπινες και ασφαλείς φυλακές, ασφαλείς τόσο για τους εγκλειστούς όσο και για τους πολίτες. Αυτό που πρέπει να κατανοήσουν όλοι όσοι εμπλέκονται με το σωφρονιστικό σύστημα είναι ότι πρέπει να ανεγερθούν νέες φυλακές, για να μπορούν να τηρηθούν οι διεθνείς συμβάσεις και συμφωνίες (Συμβούλιο της Ευρώπης, Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ΟΗΕ κ.ά.).

7η ερώτηση

Πώς κρίνετε τον θεσμό των αδειών των κρατουμένων;

Απάντηση

Στο σημείο αυτό, να τονίσω ότι η φυλάκιση δεν στοχεύει στην πολιτική και κοινωνική εξόντωση του κρατουμένου. Ο θεσμός των αδειών αποτελεί πλέον τη ναυαρχίδα της μέριμνας για την κοινωνική επανένταξη των κρατουμένων. Έχει αποδειχθεί στην πράξη η αποτελεσματικότητα του θεσμού, οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους: μόνο το 3 τοις εκατό παραβιάζει τους όρους της άδειας. Παράλληλα, ο θεσμός αυτός συμβάλλει και στην ομαλή διαβίωση του κρατουμένου εντός του καταστήματος. Επίσης για τον κρατούμενο ο θεσμός της άδειας είναι κρισιμότερης σημασίας από τις συνθήκες διαβίωσής του. Είναι γεγονός όμως ότι η ερμηνεία των κριτηρίων χορήγησης άδειας, αλλά και κάποιες παραλείψεις και κενά που προέκυψαν κατά τη διάρκεια της πολετούς εφαρμογής του, καθιστούν αναγκαίες ορισμένες αλλαγές και βελτιώσεις.

8η ερώτηση

Οι εξεγέρσεις των κρατουμένων είναι συχνότερες σήμερα;

Απάντηση

Θα έλεγα ότι αυτό που έχει αλλάξει είναι τα χαρακτηριστικά των εξεγέρσεων και όχι η συχνότητά τους. Από τις εξεγέρσεις περασμένων δεκαετιών, όπου παρατηρούνταν ελάχιστα κρούσματα τυφλής βίας, περάσαμε σε εξεγέρσεις που έχουν «άρωμα» θρησκευτικού φονταμενταλισμού, εθνοτικών διαφορών και υποκοιλιτοσύρας. Μεγάλη, πλέον, κατηγορία κρατουμένων θεωρεί την ανθρώπινη ζωή ως ένα ευτελές μέγεθος, χωρίς αξία.

9η ερώτηση

Πώς κρίνετε την εν γένει κατάσταση της Δικαστικής Φυλακής Κορυδαλλού (εγκαταστάσεις, πληθυσμός, στελέχωση προσωπικού, διοίκηση, συνεργασία με Υπουργείο);

Απάντηση

Δυστυχώς η κατάσταση είναι τραγική. Οι εντός αστικού ιστού εγκαταστάσεις και η σχετική παλαιότητα του κτηρίου δεν είναι από τα μεγαλύτερα προβλήματα του Καταστήματος Κράτησης Κορυδαλλού - είναι χαρακτηριστικό ότι υπάρχουν φυλακές που χτίστηκαν τον 19ο αιώνα. Οι ανάγκες όμως λόγω του υπερπληθυσμού έχουν διαφοροποιηθεί, και οι περισσότερες παρεμβάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης αποτελούν πλέον μεγάλο μέρος των ιδίων των προβλημάτων: μη επανδρωμένα σημεία επιτήρησης, διαρκώς αυξανόμενος όγκος μετακινήσεων κρατουμένων, αδυναμία συντήρησης των εγκαταστάσεων, παλαιότητα τεχνικού εξοπλισμού κ.λπ. Το χειρότερο, όμως, όλων είναι ο, συχνά παρατηρούμενος, πολιτικός στρουθοκαμηλισμός, που εμποδίζει την επικοινωνία του Υπουργείου με στελέχη των φυλακών τα οποία είναι σε θέση και να αναδείξουν τα προβλήματα και να προτείνουν λύσεις.

Σημείωμα της Συντακτικής Ομάδας

Η ανωτέρω, αναδημοσιευόμενη συνέντευξη δόθηκε από τον Μάριο Δ. Οικονομάκη στον δικηγόρο-εγκληματολόγο, υπ. Δρ Νομικής Αθηνών και υπεύθυνο έκδοσης του ηλεκτρονικού επιστημονικού περιοδικού The Art Of Crime (<http://www.theartofcrime.gr>), Διονύση Χιόνη. Δημοσιεύθηκε στο Τεύχος 23 – Οκτώβριος 2012 του εν λόγω περιοδικού, στη στήλη με τίτλο «Εκ των έσω». Η πλήρης ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία βρίσκεται η ανωτέρω συνέντευξη είναι <http://www.theartofcrime.gr/index.php?pgtp=1&aid=1351592297>

«κι' όμως... ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕ»

Γράφει η Σηφάκη Άσπα, Κοινωνική Λειτουργός Κ.Κ. Αλικαρνασσού

Για δεύτερη φορά φιλοξενήθηκε πέρυσι, το 2012, στην έκθεση έργων τέχνης του καταστήματός μας, που έγινε στην Πλατεία Ελευθερίας της πόλης του Ηρακλείου τον μήνα Αύγουστο, το βιβλίο το οποίο εκδόθηκε με τίτλο «κι' όμως... ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕ» και περιλαμβάνει ποιήματα και μαντινάδες των κρατουμένων. Η έκδοση αυτή υλοποιήθηκε με τη βοήθεια του Συλλόγου Συμπαράστασης Κρατουμένων «Ο Ονήσιμος», και τα έσοδα από την πώληση των βιβλίων δόθηκαν στο φιλόπρωχο ταμείο της φυλακής.

Πρωταρχικός σκοπός της έκδοσης αυτής ήταν να αποτυπωθούν στο χαρτί τα συναισθήματα και οι σκέψεις που συντροφεύουν τους κρατούμενους κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού τους, ενώ παράλληλα να ενισχυθεί το φιλόπρωχο ταμείο της φυλακής, το οποίο βοηθάει στην κάλυψη των αναγκών των άπορων κρατουμένων. Η προσπάθεια για την έκδοση του βιβλίου είχε την αμέριστη συμπαράσταση της Διεύθυνσης του καταστήματός μας, και με τη βοήθεια του συλλόγου «Ο Ονήσιμος», ο οποίος κάλυψε τα έξοδα της έκδοσης αυτού του βιβλίου, μπόρεσε να γίνει πραγματικότητα.

Στο βιβλίο αυτό έγραψαν ποιήματα και μαντινάδες έξι κρατούμενοι από το κατάστημά μας. Μέσα σε αυτό διαφαίνεται η ανάγκη επικοινωνίας τους μέσω των στίχων και αντικατοπτρίζεται η ζωή τους μέσα στη φυλακή.

Άλλωστε, «η ποίηση δεν είναι ένα ελευθέρωμα της συγκίνησης, αλλά απόδραση από τη συγκίνηση. Δεν είναι έκφραση της προσωπικότητας, αλλά απόδραση από την προσωπικότητα» (Έλιοτ Θ.). Μέσα από αυτήν, οι κρατούμενοι γράφουν ορμώμενοι από κάποια προσωπική ερμηνεία των διαδραματιζομένων γύρω τους. Είναι μια κίνηση επικοινωνιακή, μια προσπάθεια να δώσουν στην κοινωνία, με τη συγκινησιακή χρήση του λόγου, αυτό που βιώνουν.

Ίσως τον πόνο.

Ο πόνος περικλείει ελευθερία
όνειρα που καίγονται σαν κεριά
αφήνοντας σημάδια στα χέρια
(Γ.Π.)

Τη μοναξιά.

Τώρα που με έβαλαν
στην μέση της μοναξιάς
το μόνο που μένει είναι
να θυμάμαι
(Τ.Κ.)

Τα χαμένα τους όνειρα.

Θεέ μου δες με πως λιώνει το κορμί μου
όταν μου φεύγουν τα όνειρα που
έκανα στην ζωή μου
(Μ.Π.)

Αλλά ίσως και την ελπίδα.

Δεν φοβάμαι το αύριο
γιατί ξέρω πως θα προσπαθήσω
και ελπίζω πάντα για το καλύτερο
σ' ότι η ζωή μου φέρει μπροστά μου
(Αλέκτορας)

Οι μαντινάδες, οι οποίες περιλαμβάνονται στο βιβλίο (είναι ένα είδος δημοτικού, δεκαπεντασύλλαβου και συνήθως ομοιοκατάληκτου δίστιχου), αποτελούν ένα μέσο αυθόρμητης λαϊκής έκφρασης, είναι ιδέα, είναι τρόπος ζωής. Με τη μαντινάδα εκφράζει ο Κρητικός

την αγάπη, τον έρωτα.

Μες το κελί τσι φυλακής
μόνο αυτό φαντάσου
κάνω σιωπή μπας και κρουστούν
οι χτύποι της καρδιάς σου
(Ν.Ν.)

Τον πόνο, τον χωρισμό, τη μοναξιά.

Φεγγάρι αν τύχει και την δεις
κλαμένη την κερά μου
πέτσι πως μες τη φυλακή
ειν' η παρηγοριά μου
(Γ.Τ.)

Και κάθε συναίσθημα που πηγάζει από μια ευαίσθητη ψυχή.

Το βιβλίο αυτό έρχεται και αποδεικνύει για μία ακόμα φορά τη σχέση που έχει η φυλακή με την τέχνη, αφού και παλαιότερα έχει εμπνεύσει πολλά λογοτεχνικά και εικαστικά έργα. Δεν θα μπορούσα να παραλείψω να αναφέρω τον κρητικό Στέφανο Σαχλίκη, ο οποίος, εξαιτίας της φυλάκισής του, έγραψε το πρώτο ποίημα της νεοελληνικής λογοτεχνίας στο οποίο χρησιμοποιείται ομοιοκαταληξία, και αυτό έγινε τον 14ο αιώνα. Αυτό που μπορούμε να κάνουμε εμείς είναι απλώς να δίνουμε την ευκαιρία και τη δυνατότητα στους κρατούμενους μέσω της τέχνης να γίνουν κοινωνικοί συναισθημάτων και να εκφράσουν τις σκέψεις τους.

Πολλοί στίχοι είναι σαν πόρτες - πόρτες κλειστές σ' ερημωμένα σπίτια και πόρτες ανοιχτές σε ήμερες συγυρισμένες ψυχές.

(Γιάννης Ρίτσος)

Όποιος ενδιαφέρεται να αγοράσει το βιβλίο με τίτλο «κι' όμως ...ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕ» μπορεί να επικοινωνήσει με το γραφείο της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματός μας στο τηλέφωνο 2810-242308 ώστε να του δοθούν πληροφορίες για το πώς μπορεί να το προμηθευτεί. Σας γνωρίζουμε ότι τα χρήματα από τις πωλήσεις του βιβλίου θα διατεθούν για την ενίσχυση του φιλόπρωχο ταμείου της φυλακής.

Βιβλιονεΐ παρονσιάσεις

Από τον Βασίλη Δούλο

«Ρίμα θρηνητική
εις τον πικρόν και ακόρεστον Άδην»
Ποίημα κυρ-Ιωάννου Πικατόρου
εκ πόλεως Ρηθύμνης

Κριτική έκδοση

Wim F. Bakker - Arnold F. van Gemert
σε συνεργασία με τον Walter G. Brokkaar
Ηράκλειο, 2008
Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης

Το ποίημα του Ιωάννη Πικατόρου με τίτλο *Ρίμα θρηνητική εις τον πικρόν και ακόρεστον Άδην* παρουσιάζεται για πρώτη φορά σε κριτική μορφή από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης. Το κυρίως έργο της κριτικής αυτής έκδοσης ανέλαβαν οι Wim F. Bakker και Arnold F. van Gemert σε συνεργασία με τον Walter G. Brokkaar. Το βιβλίο παρουσιάζει ένα πλήρες, κριτικά αποκατεστημένο κείμενο των 563 στίχων που αριθμεί η *Ρίμα θρηνητική*, όπου το αρχικό κείμενο που έγραψε ο Πικατόρος τυπώνεται με κανονικά γράμματα ενώ οι προσθήκες και οι παρεμβολές, κάποιου ανώνυμου διασκευαστή, με μικρότερα. Το έργο ως προς τις επιρροές του συνδιαλέγεται με τον *Απόκοπο* του Μπεργαδή και την ανώνυμη *Παλαιά και Νέα Διαθήκη*. Το περιεχόμενο του ποιήματος αφορά την κατάβαση του αφηγητή στον Άδη και την εκεί συνάντησή του με τον Χάροντα, ο οποίος τον ξεναγεί και του απαντάει στις ερωτήσεις του σε σχέση με τον Θεό και την αθανασία των ανθρώπων.

Ο συγγραφέας και η εποχή του

Ο Ιωάννης Πικατόρος ήταν Έλληνας ποιητής από το Ρέθυμνο της Κρήτης ο οποίος έζησε κατά την περίοδο της Βενετοκρατίας (1211-1669) και γεννήθηκε γύρω στο 1465-1470. Από τις ελάχιστες πληροφορίες που διαθέτουμε για τα βιογραφικά του στοιχεία συνάγεται ότι η οικογένειά του ανήκε στους κρητικούς ευγενείς, ενώ ο ίδιος απέκτησε μίαν εξαιρετική μόρφωση

λόγω των επαφών του με ντόπιους ευγενείς στο Ρέθυμνο και με τους αντιπροσώπους της ηγεσίας της καθολικής εκκλησίας στην Κρήτη και στη Μήλο.

Στην Κρήτη, την εποχή της Βενετοκρατίας, παρατηρείται μια άνθηση της ποίησης που θα επηρεάσει τη μετέπειτα πορεία της νεοελληνικής λογοτεχνίας. Την εποχή αυτή οι στίχοι γράφονται σε ιαμβικό δεκαπεντασύλλαβο και, για πρώτη φορά, μέσα από την ποίηση του Στέφανου Σαχλίκη (1330-1391), εμφανίζεται η ομοιοκαταληξία στην Ελλάδα.

Εξίσου μεγάλα ονόματα της κρητικής λογοτεχνίας την περίοδο αυτή υπήρξαν ο Λεονάρδος Ντελλαπόρτας, ο Μαρίνος Φαλιέρος, ο Μπεργαδής, ο Μανόλης Σκλάβος και ο Γεώργιος Χούμνος, τα έργα των οποίων ακολούθησαν σε μεγάλο βαθμό τη βυζαντινή παράδοση και τη δυτική λογοτεχνία του Μεσαίωνα, καθώς και οι μεταγενέστεροί τους Γεώργιος Χορτάσης, Ιωάννης Ανδρέας Τρωίλος και Βιντσέντζος Κορνάρος, οι οποίοι επηρεάστηκαν από την ιταλική Αναγέννηση.

Η υπόθεση του έργου

Ο αφηγητής ονειρεύεται πως περνάει από ένα στενό λαγκάδι και βλέπει μέσα σε ένα κοπάδι από θηρία έναν δράκοντα ο οποίος, μόλις τον αντιλαμβάνεται, αρχίζει να τον κυνηγάει. Στην προσπάθειά του να ξεφύγει από τον δράκοντα ο αφηγητής ανακαλύπτει έναν μεγάλο ποταμό γεμάτο θηρία και νεκροκεφαλές και τον περνάει κολυμπώντας. Όταν φτάνει στην απέναντι όχθη, μια φωνή τον πληροφορεί ότι έφτασε στο σπίτι του δράκοντα και στον τόπο όπου μπαινοβγαίνει ο Χάρος στην αυλή του. Ο δράκος όμως συνεχίζει να τον καταδιώκει και, προκειμένου να απαλλαγεί από αυτόν, κρύβεται σε μια σπηλιά όμως ο δράκος σύντομα φτάνει στην είσοδο της σπηλιάς και τότε ένα μαυροφορεμένο πρόσωπο που βρισκόταν μέσα σ' αυτήν τον σπρώχνει μέσα στο στόμα του δράκου.

Μέσα από το στόμα του δράκου ο αφηγητής φτάνει στον Άδη. Εκεί βλέπει τον Χάρο καθάλα στο άλογό του να πηγαίνει και να έχει τα χέρια του ματωμένα. Επειδή φοβάται μην τον εντοπίσει ο Χάρος, ορμάει προς την πόρτα του Άδη, όμως αυτή είναι καλά αμπαρωμένη και φυλάγεται από ένα αλυσοδεμένο τρικέφαλο φίδι. Το φίδι αντιλαμβάνεται τον αφηγητή και κινείται εναντίον του, για να τον κατασπαράξει. Εκείνη τη στιγμή ο Χάρος ακούει τον θόρυβο και τρέχει προς το μέρος όπου βρίσκεται ο αφηγητής, για να εξακριβώσει αν κάποιος προσπαθεί να βγει από τον Άδη ή να μπει μέσα σε αυτόν. Ακολουθεί ένας φιλικός διάλογος όπου ο αφηγητής ζητάει από τον Χάρο να του δείξει το βασίλειό του και να μάθει αν οι νεκροί θυμούνται, πώς τους φέρεται ο Χάρος και πού βρίσκονται.

Εν συνεχεία ακολουθεί η ξενάγηση του αφηγητή από τον Χάρο στο βασίλειο του Άδη, όπου μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η περιγραφή της Υποχθόνιας Φυλακής την οποία θα αναλύσουμε παρακάτω. Το κυρίως ποίημα του Πικατόρου τελειώνει στον στίχο 386, όπου ο αφηγητής και ο Χάρος έχουν μια έντονη λογομαχία για τη στάση του Χάρου απέναντι στους θνητούς και τη σχέση του με τον Θεό. Από 'κει και πέρα, ακολουθεί η προσθήκη του υπόλοιπου μέρους του ποιήματος από κάποιον διασκευαστή, η οποία παρουσιάζει τον μονόλογο του Χάρου ως

απάντηση για το πώς οι άνθρωποι έχασαν την αθανασία (στ. 386-563).

Ο Άδης του Πικατόρου

Η κατάβαση στον Άδη υπήρξε πάντοτε ένα από τα αγαπημένα θέματα της λογοτεχνίας διαχρονικά. Στο παρελθόν ανάλογες καταβάσεις έχουν πραγματοποιηθεί στους μύθους της Περσεφόνης, του Διονύσου, του Ορφέα, του Ηρακλή, στην ομηρική πρώτη Νέκυια (ραψωδία λ) και στην δεύτερη Νέκυια (ραψωδία ω) της *Οδύσσειας*, στους *Βατράχους* του Αριστοφάνη, στον *Φαίδωνα* του Πλάτωνα, στους *Νεκρικούς Διαλόγους* του Λουκιανού και, κατά τον Μεσαίωνα και την περίοδο της Αναγέννησης, στη *Θεία Κωμωδία* του Δάντη, στον *Απόκοπο* του Μπεργαδή και στη *Ρίμα θρηνητική* του Πικατόρου.

Η *Ρίμα θρηνητική* του Πικατόρου και ο *Απόκοπος* του Μπεργαδή, σύμφωνα με την κριτική έκδοση του βιβλίου, είναι από τα πρώτα και βασικότερα κείμενα για τη γνώση της ελληνικής λαϊκής παράδοσης σχετικά με τον Κάτω Κόσμο και τον Χάρο. Ο Άδης του Πικατόρου είναι ένας ενιαίος χώρος όπου ο Χάρος μαζεύει όλους τους νεκρούς. Δεν γίνεται καμία διάκριση ανάμεσα σε καλούς και κακούς. Εκεί οι νεκροί περιμένουν την ανάστασή τους, οπότε και θα κριθούν. Οι αμαρτωλοί θα καταδικαστούν στην αιώνια τιμωρία της Κόλασης και οι ενάρετοι στην αιώνια απόλαυση του Παραδείσου.

Η Φυλακή του Κάτω Κόσμου

Όπως αναφέραμε και πιο πάνω, μέσα από το στόμα του δράκου ο αφηγητής βρίσκεται στον Άδη. Εκεί θα γίνει αντιληπτός από τον Χάρο, ο οποίος προσφέρεται να τον ξεναγήσει στον Άδη και να του δείξει πού είναι οι νεκροί. Ο αφηγητής λοιπόν ανεβαίνει πάνω στο άλογο του Χάρου και αρχίζει η ξενάγησή του. Ο Χάρος τον οδηγεί μέσα από παρατεταμένο, πυκνό σκοτάδι στις όχθες ενός βαθιού και πλατιού ποταμού γεμάτου θηρία, από τον οποίο περνάνε απέναντι μέσω μιας ψηλής και στενής γέφυρας. Μόλις φτάνουν στην άλλη άκρη του ποταμού, ο Χάρος ενημερώνει τον αφηγητή ότι τη γέφυρα αυτή την περνάνε όλοι οι νεκροί με οδηγό τον ίδιο.

Όταν σε κάποια στιγμή της διαδρομής σταματάνε, ο αφηγητής ακούει ένα μεγάλο κλάμα και θρηνητικές κραυγές. Όταν ρωτάει τον Χάρο από πού βγαίνει αυτός ο οδυρμός, τότε αυτός του απαντάει ότι ο θρηνησμός αυτός προέρχεται από το πλήθος των νεκρών που βρίσκεται στη φυλακή του Άδη, την πόρτα της οποίας σκεπάζει μια μαύρη πέτρα:

«Αυτός ο θρηνησμός εβγαίνει εκ το φουσάτο τ' αρίφνητο κι εξάκουστο απόνοι εδώ από κάτω

(Συνέχεια στην 6η σελ.)

Βιβλοιοιενί παρονοιάσεις

Από τον Βασίλη Δούλο

(Συνέχεια απ' την 5η σελ.)

κι επά κοντά έχω την φλακή πόν' των νεκρών
το πλήθος,
όπου σκεπάζει η πόρτα της με μαυρισμένο
λίθος»

Εν συνεχεία ο Χάρος δένει το άλογό του σ' ένα δέντρο, όπου δίπλα του υπάρχει ένα τεράστιο, δηλητηριώδες φίδι που λειτουργεί ως κρίκος στη μεγάλη πλάκα που σκεπάζει τη φυλακή. Τότε σηκώνει την πλάκα, γυρίζει προς τον αφηγητή και του λέει:

«Σίμωσε κοντά να δης την άγρια κοίτη,
την φυλακή την σκοτεινή και των νεκρών το σπίτι»

Αφού λοιπόν ο Χάρος σηκώνει την πλάκα, κρατάει τον αφηγητή από το χέρι και κατεβαίνουν μια σκάλα με στενά σκαλοπάτια. Όταν φτάνουν στον πάτο, ο Χάρος βγάζει τα κλειδιά του και ανοίγει την πόρτα της φυλακής:

«Κι απείν εκατεβήκαμεν από την σκάλα κάτω
κι εστήσαμε τα πόδια μας στις φυλακής τον πάτο,
από την χέρα μ' άφηκε και την ζωσιάν του πιάνει
κι από το πλάι του έβγαλε κλειδιά, ωσάν μου εφάνη»

Μέσα στη φυλακή ο αφηγητής βλέπει τα εξής:

«Κι εκ' είδα αφέντες, άρχοντες, στρατιώτες
και ρηγάδες
Και βασιλήδες φοβερούς κι όμορφους αμυράδες
Και παλικάρια και παιδιά, κοράσια αναπλεγμένα
Κι είχαν εις τους σφονδύλους τους σκουλήκια
φωλεμένα»

Αντικρίζοντας αυτή τη μακάβρια εικόνα ο αφηγητής αρχίζει να παραπονιέται στον Χάρο

γιατί οι δίκαιοι να βρίσκονται στον ίδιο χώρο με τους αδίκους, και τότε ο Χάρος του απαντάει ότι ο κόσμος όλος είναι ένας μύλος που τον γυρίζει ο Θεός, σαν να 'ταν μωλυνάς, και μόνο εκείνος αποφασίζει τότε ο κάθε άνθρωπος θα κατέβει εις τον Άδη και ποια θα είναι η πορεία του κατά την ημέρα της κρίσεως:

«Ξεύρε, φίλε μου, κι ο κόσμος μύλος είναι
και νοικοκύρης τον κρατεί κι αργός ποτέ δεν είναι · /
κι άνωθεν είναι ο μωλυνάς, ο Θεός αυτός γροικάται ·
κι άμα τ' ορίσει, πάραυτα ο μύλος 'ς μίον κινάται
κι άλλους αλέθει και μασεί και βάνει τους στόν Άδη
κι άλλους σηκώνει εκ τον βυθόν στου κόσμου το λαγκάδι»

Στο σημείο αυτό τελειώνει η περιγραφή της υποχθόνιας φυλακής στην οποία όλοι οι νεκροί καταλήγουν μετά την πορεία τους στις αχανείς εκτάσεις του Κάτω Κόσμου, και στην οποία παραμένουν έως την ανάσταση των νεκρών και τη Δευτέρα Παρουσία.

Ο Άδης της Ρίμας θρηνητικής ταυτίζεται, θα μπορούσαμε να πούμε, ολόκληρος με μια φυλακή απ' την οποία δεν υπάρχει γυρισμός και είναι ακατόρθωτο να φύγεις και να γυρίσεις πίσω στον κόσμο των ζωντανών. Στην υποχθόνια φυλακή του Άδη οι νεκροί δεν αναγνωρίζονται μεταξύ τους και δεν θυμούνται το παραμικρό:

«Και Ξεύρε όσοι έρθουν εδεπά του κόσμου δεν θυμούνται,
εις έναν τόπο κείνται κι αγνώριστοι κοιμούνται»

Οι Φυλακές του Πάνω Κόσμου

Εν έτει 2013 οι φυλακές της χώρας μας έχουν καταντήσει χώροι ταυτόσημοι με την υποχθόνια φυλακή του Άδη. Με μία μόνο διαφορά. Οι κρατούμενοι και οι σωφρονιστικοί υπάλληλοι νιώθουν κλεισμένοι σ' έναν χώρο από τον οποίο δεν πε-

ριμένουν τίποτα και έχουν χάσει την ελπίδα τους. Οι μεν κρατούμενοι, την ελπίδα για μια ανθρώπινη παραμονή σ' έναν χώρο χωρίς συνωστισμούς, χωρίς εκμετάλλευση και συγκρούσεις μεταξύ τους, όπου θα μπορούσαν να εκτίσουν παραγωγικά την ποινή τους και θα τους δίνονται πολλές ευκαιρίες επανένταξης. Οι δε σωφρονιστικοί υπάλληλοι έχουν χάσει την ελπίδα της αναγνώρισης της δυσκολίας του έργου τους, βιώνουν την απαξίωση του ρόλου τους και την ελλιπή στήριξη της πολιτείας, η οποία θα μπορούσε να τους βοηθήσει να νιώσουν πιο χρήσιμοι και παραγωγικοί, με λιγότερο άγχος και στρες, μικρότερο κίνδυνο για τη ζωή τους, και με ρόλο ο οποίος δεν θα λειτουργεί απλώς και μόνο φυλακτικά αλλά θα αφορά και διορθωτικές παρεμβάσεις που θα βοηθούν τους κρατούμενους να απαλλαγούν από παραβατικές συμπεριφορές.

Κλείνοντας την παρουσίαση αυτή σας παραθέτω τους, γεμάτους νόημα, στίχους του τραγουδιού «Του Κάτω Κόσμου οι Φυλακές», με μια έκκληση: **Μην μας ξεχνάτε!!!**

Του Κάτω Κόσμου οι Φυλακές

Στίχοι: Θανάσης Παπακωνσταντίνου
Μουσική: Θανάσης Παπακωνσταντίνου
Τραγούδι: Σωκράτης Μάλαμας
Άλμπουμ: Στην Ανδρομέδα και στη Γη (1995)

Βρ' αμάν, αμάν, αμάν!
Του κάτω κόσμου οι φυλακές
δεν είν' αρματωμένες
με αμπάρες και με σιδεριές
και "θούβαλο" στην πόρτα.

Βρ' αμάν, αμάν αμάν!
Ορθάνοιχτα είναι τα κελιά
αλλά ψυχή δε φεύγει
γιατί εύκολα ξεχάσανε
του πάνω κόσμου οι «ωραίοι».

Βρ' αμάν, αμάν, αμάν!

Ασφάλεια και οροθετικοί (HIV)

(20-1-2013)

Αγαπητοί συνάδελφοι-ισσες,
Όλοι γνωρίζουμε - πολύ περισσότερο εμείς βέβαια - την κατάσταση στα καταστήματα κράτησης όσον αφορά στην εύρυθμη λειτουργία αυτών και στην καθημερινή αντιμετώπιση προβλημάτων με τους εκάστοτε κρατούμενους. Αναμφίβολα η αθρόα λαθρομετανάστευση και η έξαρση της εγκληματικότητας έχει δυσχεράνει το έργο μας στις φυλακές σε σημείο που τα προβλήματα και η ανοργανωσιά να μας ξεπερνούν κατά πολύ. Όλο αυτό δεν είναι κάτι καινούργιο, εξάλλου, και σαφώς θα έχει χιλιοειπωθεί από πολλούς συναδέλφους - είμαι πεπεισμένος γι' αυτό - όμως εγώ θέλω να σταθώ στη ραγδαία αύξηση των οροθετικών (φορείς HIV) στις φυλακές και κυρίως στο Νοσοκομείο Κρατούμενων Κορυδαλλού (Ν.Κ.Κ.) όπου υπηρετώ εδώ και 7½ χρόνια.

Το πρόβλημα κράτησης πολλών οροθετικών

επιδεινώνεται επικίνδυνα πέρα από το προφανές θέμα χωρητικότητας κρατούμενων και επεκτείνεται και στην έλλειψη ασφαλείας των καταστημάτων αλλά και του προσωπικού. Στους καιρούς που διανύουμε, το πάγωμα προσλήψεων και οι συνταξιοδοτήσεις προσωπικού έχουν φέρει σε δυσχερή θέση διοίκηση και φυλακτικό προσωπικό, που κατά καιρούς αντιμετωπίζουν αποδράσεις ή και απόπειρες εναντίον συναδέλφων, χωρίς όμως κανείς να στέκεται στην ουσιαστική διευθέτηση του θέματος. Οι πολιτικές των εκάστοτε κυβερνήσεων πολλές φορές είναι διφορούμενες και ξεπερνούν κατά πολύ τις πρακτικές των κρατουμένων.

Σαφώς δεν είναι υπερβολή να αναφέρω ότι, για παράδειγμα στο Ν.Κ.Κ., όπου πλέον νοσηλεύονται πάνω από 100 οροθετικοί, οι χώροι δεν καλύπτουν τις ανάγκες και το Ν.Κ.Κ. είναι το μόνο κατάστημα που τους στεγάζει χωρίς να έχει γίνει μέχρι τώρα αποφασιστικό βήμα για τη μεταστέρησή τους στις φυλακές από τις οποίες

προέρχονται. Οι κρατούμενοι αυτοί πολύ σπάνια νοσούν, μιας και ακολουθούν πλήρη ιατροφαρμακευτική αγωγή και δεν διαφέρουν από τους υπόλοιπους κρατούμενους στο ελάχιστο. Επιπλέον, θα προσέθετα ότι, εκμεταλλευόμενοι την ασθένειά τους, συχνά δημιουργούν προβλήματα και φασαρίες στο φυλακτικό προσωπικό. Πάνω σ' αυτό παραπέμπω σε πρόσφατο ρεπορτάζ στα Μ.Μ.Ε. όπου αναφέρεται ότι πολλοί γίνονται οροθετικοί «σκόπιμα», για να εισπράττουν επίδομα από την Πολιτεία και να τυγχάνουν καλύτερης μεταχείρισης.

Συμπερασματικά, η πιο συνετή λύση έρχεται με ψυχραιμία και νηφαλιότητα και πρέπει να συνοδεύεται από πράξεις και έργα και όχι από ευχολόγια και διαπιστώσεις μόνο!!!

Με εκτίμηση
ΔΡΑΠΑΝΙΩΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ Ν.Κ.Κ.

Ανθρωπισμός και πειθαρχία

Του Δημητρίου Παστελάκου

Το ζήτημα της συμμόρφωσης των φυλακών αναδείχθηκε ως το μείζον ζήτημα και για λόγους υγιεινής, ως κατάσταση διαβίωσης, και για λόγους πολιτισμού και ανθρωπισμού, για τις αμιγώς σωφρονιστικές παραμέτρους.

Η ζοφερή πραγματικότητα στοιβαγμένων ανθρώπων σε ελάχιστα τετραγωνικά παραβιάζει όλους τους κανονισμούς της οργανωμένης συμβίωσης και δεν επηρεάζει και αφορά μόνο τους κρατούμενους, αλλά επιβαρύνει δραματικά και τις συνθήκες εργασίας των σωφρονιστικών υπαλλήλων.

Η πραγματικότητα αυτή επεκτείνει την τιμωρία στους φυλακισμένους πέραν της ποινής τους, σε επιπλέον, παράλογη και παράνομη τιμωρία.

Επιπλέον, αντικειμενικά απομακρύνει κάθε δυνατότητα και διάθεση σωφρονισμού ή επιβολής του, και από τις δυο πλευρές.

Διότι ποιος πραγματικά πιστεύει πλέον κάτω από αυτές τις συνθήκες, είτε ως κρατούμενος είτε ως υπάλληλος, ότι η πολιτεία πραγματικά ενδιαφέρεται για «σωφρονισμό» και επανένταξη στον κοινωνικό ιστό;

Η κατάσταση αυτή στις φυλακές είναι το απόσταγμα της απηρχαιωμένης και αντιεπιστημονικής άποψης ότι η ανοχή και η αδιαφορία σε απαράδεκτες συνθήκες και όρους κράτησης

λειτουργούν σωφρονιστικά στους παραβάτες, αποτρεπτικά στους επίδοξους παραβάτες και, από την άλλη, ικανοποιούν και το κοινωνικό αίσθημα του δικαίου.

Πώς αλλιώς να εξηγηθεί η άποψη ότι η επέκταση της δυνατότητας εξαγοράς ποινών είναι η λύση για την περίφημη «αποσυμφόρηση»;

Και αυτό διότι η «λύση» αυτή εμπεριέχει την εξής αντίφαση, ως ερώτημα πλέον:

Στους κρατούμενους που θα ωφεληθούν, και καλώς, από την εξαγορά της φυλάκισης, γιατί δεν τους επιβλήθηκε το χρηματικό πρόστιμο ως ποινή εξ αρχής;

Αν, πάλι, θεωρείται ότι η θέση τους είναι στη φυλακή, γιατί τους ελευθερώνεις έναντι αντιτίμου;

Το, κυρίως μάλλον, ζητούμενο είναι τι είναι εκείνο που δημιούργησε την απάνθρωπη συμμόρφωση στα σωφρονιστικά καταστήματα, ώστε αυτό να αντιμετωπιστεί.

Και εκείνο είναι ο ξεπερασμένος και κοινωνικά αναντίστοιχος ποινικός κώδικας.

Η λογική την οποία παράγει ως κανονισμός στην απονομή δικαιοσύνης, αλλά κυρίως η αποδοχή και εφαρμογή αυτής της λογικής, με συνέπεια η απονομή δικαιοσύνης να μετατραπεί σε υπερκερδοφόρα βιομηχανία.

Πώς αλλιώς εξηγούνται ισοπεδωτικές αν-

τιλήψεις που οδηγούν σε ισόβια για φόνο, ισόβια για ληστεία, ισόβια για ναρκωτικά, ισόβια για οικονομικά;

Μόνο ισόβια ή εξοντωτικές ποινές, που εντέλει λειτουργούν ως ισόβια.

Η αναλογικότητα, ο διαχωρισμός των αδικημάτων, η κατανόηση της φύσης και των συνθηκών του κάθε εγκλήματος, δεν έχουν γίνει συνείδηση από όλες τις πλευρές που απονέμουν δικαιοσύνη.

Πώς αλλιώς εξηγείται το ότι μόνο στο εφετείο ελπίζεις να βρεις το δικό σου ή να τύχεις αναλογικής επιείκειας;

Επιβάλλεται να εναρμονιστούν ταχύτατα το ποινικό δίκαιο και ο σωφρονιστικός κώδικας με το ευρωπαϊκό, γιατί μόνο έτσι θα αποσυμφορηθούν οι φυλακές, όχι ποσοτικά ή λογιστικά, διότι είναι γνωστό ότι οι άνθρωποι δεν είναι αριθμοί. Απλώς, δεν θα προφυλακίζονται άνθρωποι με αυθαίρετη αιτιολόγηση και δεν θα εκτίουν ισοπεδωτικά εξοντωτικές καθειρέσεις.

Επιβάλλεται ο εναρμονισμός, ώστε οι υπάλληλοι να μπορούν να εκτελούν σε ανθρώπινες συνθήκες τα καθήκοντά τους.

Αλλά κυρίως επιβάλλεται ώστε η πολιτεία να αποδείξει ότι μπορεί επιτέλους να λειτουργεί με ανθρωπισμό και πειθαρχία στο σωφρονιστικό σύστημα, όπως άλλωστε οφείλει.

Φυλακισμένος στη φυλακή ή φυλακισμένος στο glamour;

Από τον Λάκη Γαβαλά

(Μια ειλικρινής συζήτηση μεταξύ δύο κρατούμενων, μεταξύ δύο διαφορετικών κόσμων, μεταξύ του **συσσιτίου** και της **ανάπαυσης**, μεταξύ της **συμφιλίωσης** και της **φασαρίας**, μεταξύ της **μαγκιάς** και της **ευαισθησίας**, μεταξύ της **πίεσης** και της **γαλήνης**, μεταξύ **αναμονής** και **αποτελέσματος**)

ΛΑ. Όπως σε κόβω πρέπει να είσαι μέσα γύρω στα 2 χρόνια.

ΝΙ. Δεν τα πάω καλά με το χρόνο αλλά μου τον θυμίζουν οι στιγμές που έχω δικαστήρια.

ΛΑ. Με τι γεμίζεις το μυαλό σου, για να μπορείς να υπάρχουν;

ΝΙ. Με προσευχές, αναμνήσεις, τσατίλα και στενοχώρια.

ΛΑ. Θα κρατήσω μόνο το πρώτο, γιατί αυτό έχει συγκεκριμένο λόγο και έχει αρχή και τέλος.

ΝΙ. Πάλι καλά που μιλάς για τέλος, εσύ όμως το γνωρίζεις το δικό σου τέλος; Της περιπέτειάς σου αυτής, εννοώ.

ΛΑ. Η πορεία έχει σημασία. Σε αυτό το κομμάτι της ζωής μου θέλω να ελέγχω μόνο την πορεία και να ανεφοδιάζομαι με δυνάμεις για μεγάλη αντοχή.

ΝΙ. Γιατί είσαι μέσα;

ΛΑ. Πήρα αποβολή από το Πανεπιστήμιο

που πήγα να σπουδάσω οικονομικά και επειδή ήμουνα κακός μαθητής και τα έκανα σκατά, με τιμώρησαν με στέρηση κάθε δικαιώματος να προχωρήσω.

ΝΙ. Έκανες όμως καβάρτζες για να περάσεις καλά όταν ξαναβγεις, ενώ εγώ φαίνεται να ήθελα να αυτοκτονήσω σιγά σιγά με ουσίες παράνομες που όμως με απομόνωναν από τα τέρατα της κοινωνίας και έπλαθα το δικό μου μετερίζι.

ΛΑ. Καβάρτζα είναι μια λέξη που έμαθα στη φυλακή, αλλά ούτε είχα ούτε έχω και, όπως πάει, δεν θα έχω ποτέ, αλλά ευτυχώς δεν τα πήγα ποτέ καλά με βαρβιτουρικά, ουσίες και ούτε καν αλκοόλ.

ΝΙ. Είσαι αυτό που λένε Παρθένος;

ΛΑ. Οργανισμός ναι, στο ζώδιο είμαι Λέων. Και νομίζω και στον χαρακτήρα.

ΝΙ. Ενώ εγώ είμαι Δίδυμοι, τι θα πει αυτό;

ΛΑ. Μα εσένα το μυαλό σου λειτουργεί τέλεια, για να θυμάσαι και το ζώδιό σου. Από την άλλη, δεν ξέρω τι θα πει Δίδυμοι, εκτός από το ότι είναι πάνω από ένας.

ΝΙ. Έχω 3 αδέρφια, αλλά όσο καιρό είμαι μέσα στις φυλακές δεν τους έχω δει, ποιος ξέρει πώς είναι μετά από 3 χρόνια.

ΛΑ. Τώρα θα νοιάζεσαι μόνο για σένα και θα είσαι αυτοπροστατευόμενος. Η πειθαρχία και ο σεβασμός θα είναι τα όπλα σου...

ΝΙ. Όπλα; Ναι, αυτά τα αθώα...

ΛΑ. ...όπως όπλα είναι και τα μέσα που διαθέτει η φυλακή, η βιβλιοθήκη για παράδειγμα ή κάποιο βιβλίο, η αίθουσα ανάγνωσης, η εκκλησία, οι κοινωνικοί λειτουργοί ή και ένας καλός δεσμοφύλακας - που έτσι κι αλλιώς υπάρχουν και τέτοιοι, για να μιλάς.

ΝΙ. Έχεις να μου δώσεις μια τηλεκάρτα;

ΛΑ. Θα συμβάλω στον μπακάλη σου και θα σου παραγγείλω πράγματα.

ΝΙ. Γιατί;

ΛΑ. Γιατί θέλω να ξέρω πού καταλήγει η κάρτα... Ξέρεις, εδώ δεν την χρησιμοποιούν μόνο για τηλέφωνο, αλλά και για άσχημες συναλλαγές. Να το αποφεύγεις.

ΝΙ. Λάκη, νομίζω ότι δεν έχεις καμιά σχέση με τον Γαβαλά της TV και των Μ.Μ.Ε.

ΛΑ. Καλό αυτό ή κακό;

ΝΙ. Αύριο θα σου πω. Θα το σκεφτώ.

ΛΑ. Μην βιάζεσαι ποτέ να βγάζεις συμπεράσματα... Αυτά μας καίνε καμιά φορά.

Θέλω να κάνεις υπομονή και αυτοσυγκέντρωση και να βλέπεις τακτικά κοινωνικές λειτουργούς και τα μέσα που διαθέτουν οι φυλακές για τα άτομα της περιπτώσεώς σου. Ό,τι δεν μας σκοτώνει μας κάνει πιο δυνατούς, και με αυτή τη δύναμη αγωνιζόμαστε ευκολότερα.

ΝΙ. Πιστεύω να τα κατάλαβα όλα όσα είπαμε, αλλά ο Νίκος από σήμερα αλλάζει...

του Νικολάου Βαρβατάκου
Σωφρονιστικού υπαλλήλου - μεταφραστή

Στέφανος Σαχλίκης: ο φυλακισμένος γεννήτορας της νεοελληνικής λογοτεχνικής Αναγέννησης

Η γένεση της επώνυμης νεοελληνικής λογοτεχνίας στις φυλακές Ηρακλείου Κρήτης

Εισαγωγή

Η σχέση της φυλακής με την τέχνη είναι γνωστή. Από την ποίηση μέχρι τη ζωγραφική, από τη στιχουργική και την τραγουδοποιία μέχρι την αρχιτεκτονική και από τη λογοτεχνία μέχρι τον κινηματογράφο, η φυλακή έχει αποτελέσει μια συνεχή και διαχρονική πηγή έμπνευσης. Επιπλέον, έχει αποτελέσει τον χώρο στον οποίο έχουν συγγραφεί κάποια βαρύνουσας σημασίας έργα, τα οποία κατέχουν κομβική θέση στην ιστορία όχι μόνο του έντεχνου γραπτού λόγου, αλλά και του ανθρώπινου πολιτισμού, γενικότερα. Στο παρόν άρθρο εξετάζεται η ιδιαίτερη σπουδαιότητα που έχουν, τόσο για τη νεοελληνική λογοτεχνία όσο και για την περί φυλακής γραμματεία, τα ποιητικά έργα ενός κρητικού συγγραφέα του 14ου αιώνα: του Στέφανου Σαχλίκη.

Ζωή και εργογραφία¹

Ο Στέφανος Σαχλίκης έζησε τον 14ο αιώνα στο Ηράκλειο της (τότε βενετοκρατούμενης) Κρήτης, γεννηθείς περίπου το έτος 1331 από εύπορη οικογένεια φεουδαρχών και μελών της εκεί αστικής τάξης. Μετά τον θάνατο του πατέρα και της αδελφής του το 1348, κατά την επιδημία πανούκλας που είχε ενσκήψει εκείνη την εποχή στην Ευρώπη, βρέθηκε σε ηλικία δεκαεπτά ετών να κατέχει - ως μοναδικός πλέον κληρονόμος - το σύνολο της οικογενειακής του περιουσίας. Για πολλά χρόνια έζησε έκλυτη ζωή και καταπάτησε το μεγαλύτερο μέρος της περιουσίας του, επιδιόδμενος σε ασωτίες με ελαφρών ηθών γυναίκες (που τότε αποκαλούνταν «πολιτικές»). Εξαιτίας μιας τέτοιας γυναίκας, ονόματι Κουταγιώταινας, ο Σαχλίκης κατέληξε στη φυλακή γύρω στο 1370 (ή και λίγο νωρίτερα²), όπου και παρέμεινε για άγνωστο - αν και μάλλον σύντομη διάρκεια - χρονικό διάστημα. Μετά την αποφυλάκισή του, γύρω στο 1371, εγκαταστάθηκε στο χωριό Πενταμόδι, στο μοναδικό φέουδο που του είχε εναπομείνει, διαβιώνοντας στην ύπαιθρο για ένα χρονικό διάστημα περίπου 11 ετών. Στα 1382 διορίστηκε δικηγόρος από τον Δούκα της Κρήτης. Η τελευταία αναφορά στο όνομά του, από τα βενετικά έγγραφα της εποχής, χρονολογείται το 1391. Ο θάνατός του τοποθετείται χρονικά κάποια στιγμή από το 1391/1392 μέχρι και το 1402 - στα τέλη, δηλαδή, του 14ου αιώνα.

Η εργογραφία του Στέφανου Σαχλίκη αποτελείται από τα κάτωθι ποιήματα³, κάποια εκ των οποίων είναι σκωπτικά.

1. *Καταλόγιν της Πόθας Τζουστουνιάς ή Ψωλοπόθας*. Το ποίημα αυτό αποτελείται από 97 ανομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους («πολιτικούς») στίχους και συγγράφηκε μεταξύ των ετών 1364-1371.

2. *Περί φίλων*. Αποτελείται από 201 ανομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους και συγγράφηκε μεταξύ των ετών 1364-1371.

3. *Περί φυλακής και δεσμοφυλάκων*. Απαρτίζεται από 176 ανομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους και συνετέθη μεταξύ των ετών 1364-1371.

4. *Βουλή των πολιτικών*. Απαρτίζεται από

334 ομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους και συγγράφηκε μεταξύ των ετών 1364-1371.

5. *Γκίστρα των πολιτικών*. Συνίσταται από 45 ομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους, και η χρονολογία συγγραφής του τοποθετείται, όπως και για τα ανωτέρω ποιήματα, μέσα στα έτη 1364-1371.

6. *Συμβουλές στον Φραντζισκή*. Το ποίημα αυτό περιέχει 368 ομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους και συνετέθη μεταξύ των ετών 1385-1390.

7. *Αφήγησις παράξενος του ταπεινού Σαχλίκη ή Περί χωριατών και αβουκάτων*. Το εν λόγω ποίημα περιλαμβάνει 402 ομοιοκατάληκτους δεκαπεντασύλλαβους στίχους και συνετέθη, όπως και το ανωτέρω, μέσα στα έτη 1385-1390.

Η εν γένει σημασία του Σαχλίκειου έργου

Η αξία των έργων του Σαχλίκη έγκειται στην εκ μέρους του εισαγωγή ορισμένων καινοτομιών (όπως και στην ύπαρξη στον ποιητικό του λόγο κάποιων χαρακτηριστικών) που επισημαίνονται και παρατίθενται διεξοδικά στην ανακοίνωση με τίτλο «Νέα λογοτεχνία, νέα ταυτότητα: Στέφανος Σαχλίκης (14ος αι.)», ο πρώτος επώνυμος συγγραφέας της νεοελληνικής λογοτεχνίας», η οποία περιλαμβάνεται στα πρακτικά του Δ' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών, και την οποία εκπόνησε ο επίκουρος καθηγητής νεοελληνικής φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τάσος Καπλάνης. Στα χαρακτηριστικά αυτά γνωρίσματα, που αναφέρονται στην εν λόγω ανακοίνωση, περιλαμβάνεται - μεταξύ άλλων - η γραπτή χρήση της τότε ομιλούμενης γλώσσας και τοπικής διαλέκτου⁴, η «συγγραφή της πρώτης γνωστής ποιητικής αυτοβιογραφίας στα νέα ελληνικά»⁵ (που είναι η *Αφήγησις παράξενος του ταπεινού Σαχλίκη*), καθώς και η «εισαγωγή της ομοιοκαταληξίας στη νεοελληνική ποίηση»⁶. Ειδικά αυτή η καινοτομία, η εισαγωγή και πρώτη χρήση, από τον Σαχλίκη, της ομοιοκαταληξίας (ή ρίμας) στα νεοελληνικά γράμματα, έχει - κατά την άποψή μου - τεράστια σημασία, αν σκεφθεί κανείς ότι ο ομοιοκατάληκτος λόγος εν τέλει καθιερώθηκε και κυριάρχησε στο έντεχνο ποιητικό στερέωμα⁷ επί σειρά αιώνων (μέχρι και τον 20ο), χωρίς να πάψει ποτέ να χρησιμοποιείται και χωρίς να χάσει την αίγλη και την ακτινοβολία του. Είναι χαρακτηριστικό ότι αριστουργήματα της νεοελληνικής ποίησης, όπως είναι ο *Ερωτόκριτος* του Κορνάρου, η *Λήθη* του Μαβίλη, ο εθνικός μας *Ύμνος εις την Ελευθερίαν* του Σολωμού και το πολυτραγουδισμένο *Δελφινικόριτσο* του Ελύτη (για να αναφέρω ενδεικτικώς μόνο ορισμένα) γράφτηκαν σε ομοιοκατάληκτο στίχο, παρά τις διαφορές που υπάρχουν ανάμεσά τους στο μέτρο, στη δομή, στην έκταση, στο ύφος κ.λπ. Σε ό,τι αφορά τον γεννήτορα της νεοελληνικής ρίμας, τον Στέφανο Σαχλίκη, αξίζει να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι τα δύο χρονολογικώς τελευταία του ποιήματα, οι *Συμβουλές στον Φραντζισκή* και η *Αφήγησις παράξενος του ταπεινού Σαχλίκη*, διαρθρώνονται με βάση το (δεκαπεντασύλλαβο)

ομοιοκατάληκτο δίστιχο. Ένα τέτοιο δίστιχο, για παράδειγμα, που έχει και τον χαρακτήρα γνωμικού, είναι το κάτωθι:

Της νύκτας τα κατώματα η ημέρα αναγελά τα,
των πελελών τα πράγματα, των νεών τα κοπελάτα

(*Συμβουλές στον Φραντζισκή*, στ. 96-97)⁸

Έτσι λοιπόν, ο Σαχλίκης, εκτός από πατέρα γενικώς του ομοιοκατάληκτου νεοελληνικού λόγου, είναι και ο πατέρας, ειδικότερα, της ξακουστής κρητικής *μαντινάδας*.

Επιπλέον, θεωρείται και ως ο πατέρας της κρητικής λογοτεχνίας, τόσο από τον καθηγητή Τάσο Καπλάνη⁹ όσο και από έναν εκ των σπουδαιότερων μελετητών και ερευνητών της κρητικής λογοτεχνίας, τον ομότιμο καθηγητή Νεοελληνικής Φιλολογίας και Βυζαντινών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ, Arnold van Gemert.¹⁰ Είναι χαρακτηριστικό, μάλιστα, το γεγονός ότι στον *Οδηγό έργων κρητικής λογοτεχνίας (1370-1690)*¹¹ ο van Gemert, ο οποίος παραθέτει τα εν λόγω έργα με χρονολογική σειρά, τοποθετεί πρώτα τα ποιήματα του Στέφανου Σαχλίκη. Τέλος, ο Τάσος Καπλάνης χαρακτηρίζει τον Σαχλίκη, στον τίτλο, στην εισαγωγή και στην κατακλείδα της προαναφερθείσας επιστημονικής του ανακοίνωσης, ως τον πρώτο επώνυμο συγγραφέα της νεοελληνικής λογοτεχνίας.¹²

Συγκεφαλαιώνοντας, ο Στέφανος Σαχλίκης θεωρείται, σύμφωνα με τη σχετική επιστημονική έρευνα και βιβλιογραφία, ως:

- α) Ο πατέρας της κρητικής λογοτεχνίας,
- β) Ο κομιστής της ομοιοκαταληξίας στον νεοελληνικό έντεχνο λόγο, και
- γ) Ο πρώτος επώνυμος συγγραφέας της νεοελληνικής λογοτεχνίας.

Ας εξετάσουμε στο σημείο αυτό και τη σύνδεση της Σαχλίκειας εργογραφίας με τη φυλακή.

Η σχέση του Σαχλίκειου έργου με τη φυλακή

Όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, ο Στέφανος Σαχλίκης πέρασε ένα χρονικό διάστημα της ζωής του στη φυλακή. Η αιτία της φυλάκισής του ήταν γενικώς η επί σειρά πολλών ετών έκλυτη ζωή που έκανε, επιδιόδμενος σε έντονες διασκεδάσεις και ξενύχτια, ενδεχομένως σε τυχερά παιχνίδια, καθώς και σε ασωτίες με γυναίκες ελαφρών ηθών («πολιτικές», κατά το λεξιλόγιο της τότε εποχής). Ειδικότερα, η φυλάκισή του οφείλεται σε μια από αυτές τις γυναίκες, τη λεγόμενη Κουταγιώταινα, εναντίον της οποίας - όπως και εναντίον των γυναικών αυτών, γενικότερα - καταφέρεται σκωπτικά. Για τη σχέση του γενικά με τις πολιτικές γράφει στην ποιητική του αυτοβιογραφία, την *Αφήγησις παράξενος του ταπεινού Σαχλίκη*, ότι

Εξύπνησέ με η τύχη μου εις το πολιτικαρείον,
και φαίνετό μου το σκολειόν ωσάν κακόν θηρίον.
Οπού [γάρ] ήσαν γάμοι και χοροί, ήθελα να χορεύω,

(*Συνέχεια στην 9η σελ.*)

Στέφανος Σαχλίκης: ο φυλακισμένος γεννήτορας της νεοελληνικής λογοτεχνικής Αναγέννησης

Η γένεση της επώνυμης νεοελληνικής λογοτεχνίας στις φυλακές Ηρακλείου Κρήτης

(Συνέχεια απ' την 8η σελ.)

μαυλίστριες και πολιτικές ήθελα να γυρεύω· όλες τες έμαθα καλά, όλες εγνώρισά τες, και εξέδραμα και γύρεψα και παραδιάβασά τες (στ. 51-56)¹³

Για την ερωτική του σχέση με την Κουταγιώταινα και την εξαιτίας της φυλάκισή του, αναφέρει στο ίδιο ποίημα πως

Και ως το ήθελεν η τύχη μου, η άτυχός μου μοίρα,
ηύρα την Κουταγιώταιναν, την πομπωμένην χήρα
(στ. 101-102)¹⁴

και παρακάτω ότι

Πολλά εχαροκόπησα εγώ και εκείνη αντάμα,
ήτον αυθέντρια και κυρά και δέσποινα και ντάμα·
πολλά παραδιαβάσαμεν αντάμα εμείς οι δύο,
ακόμη ως και την σήμερα τα γένεια μου μαδίω.
Διά εκείνην την πολιτικήν εις την φυλακήν με θάλαν
(στ. 105-109)¹⁵ (η έμφαση, δική μου).

Έτσι λοιπόν, η έκλυτη ζωή, οι πολιτικές και – ειδικότερα – η Κουταγιώταινα αποτέλεσαν την αιτία της φυλάκισής του Σαχλίκη.

Πώς όμως συνδέεται αυτή η φυλάκιση με την παραγωγή του (τόσο σημαντικού, όπως είδαμε παραπάνω) ποιητικού του έργου;

Κατ' αρχάς, συνδέεται αιτιατά. Οι υπαίτιες της φυλάκισής του Σαχλίκη (κατά κύριο λόγο, οι πολιτικές γενικώς και η Κουταγιώταινα ειδικώς), καθώς και η φυλάκιση καθ' εαυτήν, αποτέλεσαν την κύρια θεματική των περισσότερων ποιημάτων του και τον άξονα γύρω από τον οποίο περιστρέφεται, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, το σύνολο του ποιητικού του έργου.

Οι πολιτικές και η Κουταγιώταινα αποτέλεσαν τη βασική πηγή έμπνευσης (και, πιο συγκεκριμένα, το αντικείμενο ιδιαίτερα σαρκαστικής παρωδίας) σε τρία από τα επτά ποιήματα του Σαχλίκη: στο *Καταλόγιν της Πόθας Τζουστουινιάς ή Ψωλοπόθας*, στη *Βουλή των πολιτικών*, καθώς και στη *Γκιόστρα των πολιτικών*. Το *Καταλόγιν της Πόθας Τζουστουινιάς ή Ψωλοπόθας* αφηγείται τις περιαιτολογίες μιας πολιτικής για τα ερωτικά της «κατορθώματα»· η *Βουλή των πολιτικών* εξιστορεί (με ιδιαίτερα χιουμοριστική και τολμηρή γλώσσα, ακόμα και για τη σημερινή εποχή) μια υποτιθέμενη συνέλευση των πολιτικών στην οποία ανακηρύσσουν αρχηγό τους την Κουταγιώταινα· τέλος, η *Γκιόστρα των πολιτικών* αφηγείται με σατιρικό τρόπο μια κονταρομαχία («γκιόστρα») μεταξύ των πολιτικών.¹⁶

Η ίδια η φυλάκιση του Σαχλίκη αποτελεί το θέμα, όπως άλλωστε δηλώνει και ο τίτλος του, του ποιήματος *Περί φυλακής και δεσμοφυλάκων*. Στο συγκεκριμένο αυτό ποιητικό έργο ο Σαχλίκης περιγράφει με ιδιαίτερα γλαφυρό και ενίοτε σατιρικό λόγο τη φυλακή και την εν γένει εμπειρία του εγκλεισμού του, καθώς και τους δεσμοφύλακες και τη σχέση τους μαζί του. Η φυλάκισή του αποτελεί επίσης την αφορμή για τη συγγραφή και, συγχρόνως, το σημείο αφετηρίας του ποιητικού του έργου *Περί φίλων*, όπως φαίνεται στους αρχικούς στίχους του εν λόγω ποιήματος:

Από την ώραν την κακήν οπού με φυλακίσαν,
ο λογισμός μου εβιάζε με, ο νους μου ηνάγκαζε με
λέγοντα “γράψε γράμματα, Στέφανε, διά τους φίλους”
(στ. 1-3)¹⁷

Τα πέντε αυτά ποιητικά έργα¹⁸ συνετέθησαν την πρώτη περίοδο της ποιητικής παραγωγής του Σαχλίκη (σύμφωνα με τον καθηγητή Τάσο Καπλάνη, μεταξύ των ετών περίπου 1364-1371), χρονικό διάστημα εντός του οποίου έλαβε χώρα και η φυλάκιση του ποιητή.¹⁹ Η σύνδεση, επομένως, ανάμεσα στον εγκλεισμό του Σαχλίκη στη φυλακή και στα συγκεκριμένα του αυτά ποιήματα δεν απορρέει μόνο από τη θεματική τους αλλά και από τη χρονική περίοδο κατά την οποία συνεγράφησαν.

Τα δύο μεταγενέστερα και χρονολογικώς τελευταία του ποιήματα, οι *Συμβουλές στον Φραντζισκή* και η *Αφήγησις παράξενος του ταπεινού Σαχλίκη*,²⁰ σχετίζονται και αυτά με τη φυλάκισή του, δεδομένου ότι αφορούνται κατά κάποιον τρόπο από την άσωτη ζωή που έκανε όταν ήταν νεότερος, η οποία και τον οδήγησε στη φυλακή. Οι *Συμβουλές στον Φραντζισκή* αποτελούν ένα σύνολο παραινέσεων τις οποίες απευθύνει στον γιο ενός παλιού του φίλου, προτρέποντάς τον να αποφεύγει τη νυκτερινή ζωή, τα ζάρια και τις πολιτικές γυναικές. Στο ποίημα αυτό ο Σαχλίκης, παρ' όλο που δεν κάνει λόγο για τη φυλάκισή του, αναφέρεται εκτενώς στα αίτια που συνετέλεσαν σε αυτή – αφιερώνοντας χαρακτηριστικά το τελευταίο, και κατά τι μεγαλύτερο σε έκταση, μέρος του εν λόγω έργου του στην αποφυγή των πολιτικών (οι οποίες, όπως προαναφέρθηκε, αποτελούν την κύρια θεματική των περισσότερων από τα πρώτα του ποιήματα). Η *Αφήγησις παράξενος του ταπεινού Σαχλίκη* αποτελεί μια ποιητική, συνοπτική εξιστόρηση των διαφόρων θλίψεων, αντιξοοτήτων και κακοτυχιών που έζησε ήδη από τη νεανική του ηλικία μέχρι και μετά την επιστροφή του από το Πενταμόδι και την απασχόλησή του ως δικηγόρου. Και αυτό το έργο συνδέεται με τη φυλάκισή του, δεδομένου ότι έχει ως σημείο αφετηρίας τις άσχημες συνθήκες ζωής που τελικώς τον οδήγησαν στη φυλακή, καθώς και τη συναισθηματική φόρτιση που ανάγεται σε αυτές τις συνθήκες. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει για τη συγγραφή αυτού του ποιητικού του έργου,

Λοιπόν εξαγανάκτησα της θλίψης το γομάριν
και ουδέν ημπορούν να βαστώ του πόνου την ανάγκην·
επιάσα το κονδύλι μου χαρτίν και καλαμάριν,
να γράψω διά την θλίψην μου, το δολερόν γομάριν

(*Αφήγησις παράξενος του ταπεινού Σαχλίκη*,
στ. 21-24)²¹

Η σύνδεση της ποιητικής παραγωγής του Σαχλίκη με τον εγκλεισμό του στη φυλακή είναι κάτι που όχι μόνο συνάγεται από το περιεχόμενο των ποιημάτων του, αλλά και αναφέρεται ρητώς σε κάποια από αυτά. Στο *Περί φυλακής και δεσμοφυλάκων* γράφει ότι

εις φυλακήν μ' εβάλασιν, κ' είμαι φυλακισμένος
(στ. 214)²² (η έμφαση, δική μου)

ενώ στους πρώτους στίχους της *Βουλής των πολιτικών* αναφέρει πως

λοιπόν παρακαλώ εσάς οπού 'μαι κρατημένος,
διατ' είμαι φίλος ολωνών, μ' όλους ηγαπημένος,
όλοι που με γνωρίζετε πώς ήμουν μαθημένος
και πώς εκατεστάθηκα **τώρα φυλακισμένος**
(στ. 385-388)²³ (η έμφαση, δική μου)

Επίσης, στην *Αφήγησιν παράξενον του ταπεινού Σαχλίκη* εξιστορεί ότι

και τάγραψα εις την φυλακήν δια τες αρχαίς
μαυλίστριες...
και τα παιδιά του σκολειού, πολλά τα τραγουδούσαν
(στ. 111-112)²⁴ (η έμφαση, δική μου)

Ο καθηγητής Τάσος Καπλάνης αναφέρει πως αυτά τα οποία γράφτηκαν από τον Σαχλίκη στη φυλακή για τις αρχαίες μαυλίστριες ήταν τραγούδια, για τα οποία «Η σχετική έρευνα έχει υποδείξει ότι ... μπορούν να ταυτιστούν είτε με το *Καταλόγιν της Πόθας Τζουστουινιάς* είτε με τη *Βουλή των πολιτικών*».²⁵

Η συγκεκριμένη διατύπωση η οποία χρησιμοποιείται στους προαναφερθέντες στίχους, με την παράθεση των λέξεων «είμαι φυλακισμένος», «οπού 'μαι κρατημένος», «τώρα φυλακισμένος» και «ταγραψα εις την φυλακήν», δείχνει – πέραν πάσης αμφιβολίας – ότι η *Βουλή των πολιτικών* και το *Περί φυλακής και δεσμοφυλάκων* γράφτηκαν από τον Σαχλίκη όχι απλώς υπό την άμεση ή έμμεση επίδραση της φυλακής, αλλά και μέσα σε αυτήν, κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού του. Εφόσον τα δύο αυτά ποιήματα ανήκουν στην ίδια συγγραφική περίοδο του Σαχλίκειου έργου με τη *Γκιόστρα των πολιτικών*, το *Καταλόγιν της Πόθας Τζουστουινιάς ή Ψωλοπόθας* και το *Περί φίλων*, και με δεδομένη την προαναφερθείσα μεταξύ τους θεματική συνάφεια, είναι πολύ πιθανόν (ίσως και το πιθανότερο) τα εν λόγω τρία ποιήματα να γράφτηκαν και αυτά εντός της φυλακής. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η σχέση τους με τη φυλάκιση του Σαχλίκη είναι βέβαιη. Ο Τάσος Καπλάνης αναφέρει χαρακτηριστικά για τη γένεση του ποιητικού έργου του Σαχλίκη ότι «...με βάση το σωζόμενο έργο του είμαστε υποχρεωμένοι να συνδέσουμε την έναρξη της συγγραφικής του δραστηριότητας με τη φυλάκισή του».²⁶

Εν κατακλείδι, λοιπόν, η σχέση ανάμεσα στη φυλακή και στον ποιητή Σαχλίκη δεν είναι συγκυριακή, αλλά ουσιαστική και αιτιώδης: ο Σαχλίκης δεν ήταν κάποιος ποιητής που κάποια στιγμή στη ζωή του βρέθηκε στη φυλακή, αλλά τουναντίον (και σύμφωνα πάντα με τα όσα συνάγονται από τα ίδια του τα γραπτά, καθώς και από τη συναφή επιστημονική βιβλιογραφία) συνέθεσε ένα μέρος του ποιητικού του έργου κατά τη διάρκεια της φυλάκισής του, και το σύνολο του ποιητικού του έργου είτε λόγω είτε στον απόηχο αυτής της φυλάκισής.

(Συνέχεια στην 10η σελ.)

Στέφανος Σαχλίκης: ο φυλακισμένος γεννήτορας της νεοελληνικής λογοτεχνικής Αναγέννησης

Η γένεση της επώνυμης νεοελληνικής λογοτεχνίας στις φυλακές Ηρακλείου Κρήτης

(Συνέχεια απ' την 9η σελ.)

Η σημασία του Σαχλίκειου έργου για τη φυλακή

Το ποιητικό έργο του Στέφανου Σαχλίκη έχει ιδιαίτερη σημασία για τον χώρο των φυλακών, σε διάφορα επίπεδα. Εκτός του ότι παρέχει ορισμένες πραγματολογικές φύσεως πληροφορίες για τις φυλακές του Ηρακλείου κατά το δεύτερο μισό του 14ου αιώνα και τις συνθήκες κράτησης σε αυτές, αποτελεί και μια βιωματική, μεγάλης σπουδαιότητας ιστορική μαρτυρία για την εμπειρία της φυλάκισης και τα συμπαρομαρτούντα της, ιδίως τον αντίκτυπο της σε επίπεδο προσωπικό και ψυχολογικό. Μέσα από την, ιδιαίτερα γλαφυρή, περιγραφή της φυλακής από τον Σαχλίκη στο έργο του *Περί φυλακής και δεσμοφυλάκων*, αναδεικνύονται ορισμένες όψεις και αναπαραστάσεις της φυλακής (ως χώρου και ως περιβάλλοντος) οι οποίες φωτίζουν όχι μόνο τη διάστασή της σε συνειρμικό επίπεδο, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο προσλαμβάνεται και κατανοείται ο θεσμικός της ρόλος και η κοινωνική της λειτουργία. Οι εν λόγω αναπαραστάσεις, πέραν της αμιγώς λογοτεχνικής τους αξίας, προσφέρονται για σύγκριση με αντίστοιχες αναπαραστάσεις άλλων εποχών ή και της σύγχρονης εποχής – κάτι που έχει ως αποτέλεσμα να είναι εφικτή μια αποτίμηση της εικόνας της φυλακής σε διαχρονική βάση. Χαρακτηριστική, για παράδειγμα, είναι η, από τον Σαχλίκη, αλληγορική απεικόνιση της φυλακής ως τάφου:

Εμώ σάν μου φαίνεται, της φυλακής η πόρτα ομοιάζει πλάκα πέτρινον την βάλλουν εις το μνήμα, κι ωσάν σκεπάζει τον νεκρόν η πλάκα του μνημάτου, έτσι κρατεί κ' η φυλακή τους ζωντανούς ανθρώπους

(*Περί φυλακής και δεσμοφυλάκων*, στ. 226-229)²⁷

και παρακάτω,

Και πάλι αν ήθελα να 'πω της φυλακής την λύπην, με δίκαιον έπρεπε να 'πω την πόρταν της φαρμάκιν, τους τοίχους διστομον σπαθίν, τον πάτον της μαχαίριν, το σκέπασμάν της θάνατον και κείνην όλην τάφον

(*Περί φυλακής και δεσμοφυλάκων*, στ. 234-237)²⁸.

απεικόνιση η οποία επαναλαμβάνεται, περίπου εξήμισι αιώνες αργότερα, σε στίχους ενός ποιήματος που γράφτηκε από κάποιον κρατούμενο το 2011, εκεί όπου, συμπτωματικά, γράφτηκαν και οι ανωτέρω στίχοι του Σαχλίκη – στις Φυλακές Ηρακλείου (Αλικαρνασσού):

«μες το κελί τσι φυλακής που μοιάζει με τον τάφο με τον πηλό τσι θύμησης το όνειρό μας πλάθω»²⁹

«Ο Δάντης και ο Βιργίλιος ενώπιον του Farinata»

Doré Gustave
1890, χαρακτηριστικό

Πηγή: Dante Alighieri's Inferno from the Original by Dante Alighieri and Illustrated with the Designs of Gustave Doré [Η Κόλαση του Δάντη Αλιγκιέρι, από το πρωτότυπο κείμενο του Δάντη Αλιγκιέρι και εικονογραφημένη με τα σχέδια του Γκουστάβ Ντορέ] (New York: Cassell Publishing Company, 1890) (βλ. www.worldofdante.org/gallery_dore.html)

«Αν μ' εξυπνάδα και καπατσοσύνη γυρνάς μες στην τυφλή ετούτη φυλακή, ο γιος μου πού είναι; γιατί δεν είν' κι αυτός μαζί;»

(Dante Alighieri, μτφ. Ανδρέας Ριζιώτης, 2002, *Η Θεία Κωμωδία, Κόλαση, άσμα Χ, στίχοι 58-60, σελ. 127, Αθήνα, Εκδ. τυπωθήτω - ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ*)

Η αξία του Σαχλίκειου έργου συνίσταται, μεταξύ άλλων, στο ότι φωτίζει και μια επιπλέον, σημαντική – αν και ενίοτε παραγνωριζόμενη – όψη της φυλακής: τη φυλακή ως μια δυνητική αφετηρία ψυχοπνευματικής ανάτασης. Πράγματι, το γεγονός ότι το ποιητικό έργο του Σαχλίκη συνεχράφη (όπως προανέφερα) είτε κατά τη διάρκεια είτε λόγω είτε στον απόηχο του εγκλεισμού του στη φυλακή, είναι κάτι που δείχνει πως η εμπειρία της φυλάκισης, όσο επώδυνη και αν είναι, μπορεί εν δυνάμει να αποτελέσει ένα εφελκυστικό δημιουργίας, καλλιέργειας και, εν κατακλείδι, προσωπικής εξέλιξης. Η δυνατότητα αυτή αποτελεί, με τη σειρά της, ένα σαφές μήνυμα που απευθύνεται τόσο στους κρατούμενους όσο και στους (σχετικούς με τον χώρο των φυλακών) φορείς της Πολιτείας και της ευρύτερης κοινωνίας: ένα μήνυμα που καλεί τους μεν κρατούμενους να αξιοποιήσουν δημιουργικά

τον χρόνο του εγκλεισμού τους, τους δε πολιτειακούς και κοινωνικούς φορείς να εισαγάγουν ένα κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο που θα επιτρέψει και, συγχρόνως, θα ενθαρρύνει τους κρατούμενους να χρησιμοποιούν τον χρόνο τους δημιουργικά – κάτι που θα είναι προς όφελος τόσο των ιδίων όσο και του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου.

Τέλος, η σπουδαιότητα που έχει το ποιητικό έργο του Σαχλίκη για τον χώρο των φυλακών έγκειται στο ότι αναδεικνύει τον εν λόγω χώρο γενικώς, και τη φυλακή του Ηρακλείου ειδικώς, στη **μήτρα** όπου κuoφορήθηκε η κρητική και επώνυμη νεοελληνική λογοτεχνία, καθώς και στην **κοιτίδα** από την οποία έλκει την καταγωγή του ο ομοιοκατάληκτος, έντεχνος νεοελληνικός λόγος.³⁰ Το γεγονός πως όλα αυτά τα βασικά στοιχεία του νεοελληνικού πολιτισμού γεννήθηκαν μέσα σε κάποιο σκοτεινό κελί μιας φυλακής του 14ου αιώνα, είναι κάτι που προσδίδει στον χώρο των φυλακών μια διάσταση ιδιαίτερης σημασίας, όχι μόνο ιστορικής αλλά και συμβολικής.

Πέραν όμως των προαναφερθέντων ιστορικών του χαρακτηριστικών, το Σαχλίκειο έργο θεωρείται από τον καθηγητή Τάσο Καπλάνη ότι σηματοδοτεί, ειδικότερα, *και την έλευση της Αναγέννησης στη νεοελληνική γραμματεία*. Ο εν λόγω καθηγητής αναφέρει χαρακτηριστικά πως «...αν δεχόμαστε ότι η Αναγέννηση είναι η πρώτη περίοδος των νεότερων ευρωπαϊκών λογοτεχνιών, τότε αναγκαστικά, στη νεοελληνική περίπτωση, εγκαινιάζεται με την ποίηση του Σαχλίκη»³¹ και επίσης ότι «το συνολικό έργο του Σαχλίκη ... παραμένει για τη γραμματεία μας ιδιαίτερα σημαντικό, **καθώς μεταφέρει στα νεοελληνικά γράμματα την Αναγέννηση**, τόσο σε γλωσσικό-μορφολογικό όσο και σε θεματικό-ειδολογικό επίπεδο»³² (η έμφαση, δική μου).

Έτσι λοιπόν, ο χώρος των φυλακών αποτελεί, εκτός των όσων αναφέρθηκαν ανωτέρω, και τον **δίαυλο** μέσω του οποίου μεταλαμπαδεύθηκε στη νεοελληνική λογοτεχνία η Αναγέννηση, ήτοι η *εκ νέου γέννηση*, μια γέννηση η οποία πραγματοποιήθηκε από τον Στέφανο Σαχλίκη – έναν φυλακισμένο ποιητή, μέσα από τον τάφο της φυλακής του.

Επίλογος

Η λέξη «ποίηση» αρχικώς είχε τη σημασία της δημιουργίας. Η σημασιολογική εξέλιξη της λέξης αυτής, από την έννοια της δημιουργίας στη σημερινή έννοια ενός συγκεκριμένου είδους έντεχνου λόγου, είναι κάτι που τονίζει τον κατ'εξοχήν δημιουργικό χαρακτήρα αυτού του είδους – του είδους, δηλαδή, που συνιστά τον ποιητικό λόγο. Η ίδια η έννοια του πολιτισμού, επίσης, είναι συνυφασμένη με αυτήν της δημιουργικότητας. Το γεγονός λοιπόν ότι συνδέεται άρρηκτα με τον χώρο των φυλακών ένα τόσο κομβικής σημασίας πνευματικό έργο, το Σαχλίκειο (το οποίο, πέραν της ιστορικής του σπουδαιότητας, συνιστά εξ ορισμού, ως ποιητικό προϊόν, έκφραση γνήσιας δημιουργικότητας) αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα της σχέσης που υπάρχει, ή *πρέπει* να υπάρχει, ανάμεσα στη φυλακή και στον πολιτισμικό βίο.

Τελικά, αυτή ίσως να είναι και η μεγαλύτερη

(Συνέχεια στην 11η σελ.)

Στέφανος Σαχλίκης: ο φυλακισμένος γεννήτορας της νεοελληνικής λογοτεχνικής Αναγέννησης

Η γένεση της επώνυμης νεοελληνικής λογοτεχνίας στις φυλακές Ηρακλείου Κρήτης

(Συνέχεια απ' την 10η σελ.)

συνεισφορά του ποιητικού έργου του Στέφανου Σαχλίκης: η συμβολή του στην ανάδειξη της φυλακής ως αναπόσπαστου μέρους της Ιστορίας και του ανθρώπινου πολιτισμού.

Σημειώσεις

1. Για τα στοιχεία που αφορούν τη ζωή και την εργογραφία του Στέφανου Σαχλίκη, τα οποία παραθέτω στο παρόν άρθρο, βλ. Καπλάνης 2011/2, 492-495 και Βικιπαίδεια (<http://el.wikipedia.org>), λήμμα «Στέφανος Σαχλίκης».
2. Σύμφωνα με τον καθηγητή Τάσο Καπλάνη «...η φυλακιστή του θα μπορούσε να τοποθετηθεί σε οποιοδήποτε κενό των χρόνων 1364-1371 και όχι αναγκαστικά το 1370-1»· βλ. Καπλάνης 2011/2, 494 (σημείωση 11).
3. Τα πληροφοριακά στοιχεία που ακολουθούν, αναφορικά με τα ποιήματα του Στέφανου Σαχλίκη, έχουν ληφθεί από τον Καπλάνη (2011/2, 495). Βλ. επίσης Βικιπαίδεια (<http://el.wikipedia.org>), λήμμα «Στέφανος Σαχλίκης».
4. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 496.
5. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 499.
6. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 497.
7. Βλ. Βικιπαίδεια (<http://el.wikipedia.org>), λήμμα «Πολιτικός στίχος».
8. Βλ. Wagner 1874, 66.
9. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 491.
10. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 492-493.
11. Βλ. van Gemert κ.ά. 2002.
12. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 491 και 507.
13. Βλ. Papadimitriou 1896, 17.
14. Βλ. Papadimitriou 1896, 19.
15. Βλ. Papadimitriou 1896, 19.
16. Βλ. Βικιπαίδεια (<http://el.wikipedia.org>), λήμμα

«Στέφανος Σαχλίκης». Επίσης, βλ. Καπλάνης 2011/2, 498.

17. Βλ. Wagner 1874, 79.

18. Για το πλήρες κείμενο αυτών των πέντε ποιημάτων, βλ. Καπλάνης 2011/2, 495 (σημειώσεις 14-18).

19. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 495.

20. Για το πλήρες κείμενο αυτών των δύο ποιημάτων, βλ. Καπλάνης 2011/2, 495 (σημειώσεις 19-20).

21. Βλ. Papadimitriou 1896, 16.

22. Βλ. Wagner 1874, 85.

23. Βλ. Wagner 1874, 92.

24. Βλ. Papadimitriou 1896, 19.

25. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 494 (σημείωση 12).

26. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 494 (σημείωση 12).

27. Βλ. Wagner 1874, 86.

28. Βλ. Wagner 1874, 86.

29. Βλ. «κι' όμως ... ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕ», 54 (από μαντινάδα του κρατουμένου Ν.Ν. με τίτλο: [21/5/2011] στην «Α" της ζωής μου...»).

30. Βλ. ανωτέρω σημειώσεις 6, 9, 10 και 12.

31. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 500.

32. Βλ. Καπλάνης 2011/2, 495.

Βιβλιογραφία

Βικιπαίδεια (<http://el.wikipedia.org>), λήμματα: «Στέφανος Σαχλίκης», «Πολιτικός στίχος», «Ομοιοκαταληξία», «Κρητική λογοτεχνία της Βενετοκρατίας», «Νεοελληνική λογοτεχνία». Καπλάνης, Τ. Α., «Νέα λογοτεχνία, νέα ταυτότητα: Στέφανος Σαχλίκης (14ος αι.)», ο πρώτος επώνυμος συγγραφέας της νεοελληνικής λογοτεχνίας» στο Κ. Α. Δημάδης, επιμ., Ταυτότητες στον ελληνικό κόσμο (από το 1204 έως σήμερα). Πρακτικά του Δ' Ευρωπαϊκού Συνεδρίου Νεοελληνικών Σπουδών (Γρανάδα, 9-12 Σεπτεμβρίου 2010), Αθήνα: Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών, 2011/2, 491-511 [βλ. και ηλεκτρονική διεύθυνση http://www.eens.org/wordpress/wp-content/uploads/2012/05/Identities-in-the-Greek-world-Granada-2010-Congress-Vol-2-2011-isbn_978-960-99699-4-91.pdf].

Κατάστημα Κράτησης Αλικαρνασσού, «κι' όμως ... ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΣΤΕ» (ποιητική συλλογή κρατουμένων του Καταστήματος Κράτησης Αλικαρνασσού, εκδοθείσα κατόπιν δωρεάς του Συλλόγου Συμπαράστασης Κρατουμένων «ΟΝΗΣΙΜΟΣ»), Ηράκλειο, 2011.

Λιουμπάρσκου, Γ. Ν. 1960 «Ο Κρησ ποιητής Στέφανος Σαχλίκης», (Μετάφραση: Μαρία Γ. Νυσταζοπούλου), *Κρητικά Χρονικά* 14, 308-334 [βλ. και ηλεκτρονική διεύθυνση <http://64.244.59.70/IMH/article.aspx?id=14&artid=1396&l=Gr>].

Papadimitriou, S. D., επιμ., 1896. *Stefan Sakhlikis i ego stikhotvorenie 'Aφήγησις Παράξενος'*, Οδησός: Imp. économique.

van Gemert, A. F., Stamoulis, A., Stijfhoorn, D. και Altling, S. 2002. *Οδηγός έργων της κρητικής λογοτεχνίας (1370-1690)*, Ηράκλειο: Κέντρο Κρητικής Λογοτεχνίας [βλ. και ηλεκτρονική διεύθυνση <http://www.early-modern-greek.org/odigos/>].

Vitti, M. 1960. «Il poema parentico di Sachlikis nella tradizione del cod. Napoletano», *Κρητικά Χρονικά* 14, 173-200 [βλ. και ηλεκτρονική διεύθυνση <http://64.244.59.70/IMH/article.aspx?id=14&artid=1393&l=Gr>].

Wagner, G., επιμ., 1874. *Carmina graeca medii aevi*, Λιψία: Teubner [βλ. και ηλεκτρονική διεύθυνση <http://anemi.lib.uoc.gr/metadata/4/8/a/metadata-144-0000001.tkl>].

ΨΕΥΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

(στίχοι Hip hop)

Είπα να κάτω να στα γράψω μπας και νοιώσεις, από μικρός έψαχνες τρόπους να γλυτώσεις.

Από τη μοίρα που η ζωή σου έχει δώσει.

Μα όπως φαίνεται εσύ μπλέχτηκες μες στις διασταυρώσεις.

Αράζοντας στα πάρκα με τ' αλάνια ώσπου να «μπετώσεις».

Ο χρόνος κυλάει μα το μυαλό σου έχει κολλήσει απ' τις δόσεις.

Οι φίλοι σου σε κράζανε, γιατί εσύ δεν άλλαζες τα χρόνια σου

χαράμιζες σε ξένους κόσμους χάθηκες.

Τώρα χάνεσαι σε δρόμο σκοτεινό και δυστυχώς δεν βρίσκεις τον δρόμο για το γυρισμό.

Φίλε η ζωή σου έχει αλλάξει τροπή δυσαρεστημένοι οι φίλοι σου που έχεις χαθεί.

Κάποιος μου 'πε πως σε είδε και δεν ήσουν καλά το μυαλό σου έχει γίνει βούτυρο από τη «ζα».

Αδερφέ μου άκουσέ με για τα καλά τη ζωή σου δεν την πήρες και πολύ στα σοβαρά.

Οι φίλοι σου στο λέγανε από παλιά η ζωή είναι δύσκολη μα και γλυκιά.

Μα εσύ δεν άκουγες, έφυγες και χάθηκες σε περάσματα σκοτεινά δίχως κανέναν συντροφιά, μα οι μέρες που χαθήκανε φίλε πίσω δεν γυρνάν.

Φίλε θα σε θυμάμαι ακόμα και στη δύσκολη στιγμή αν θες κοντά σου θα 'μαι, στον δρόμο όμως που διάλεξες δίπλα σου δεν θα 'μαι.

Και θυμάμαι τα παιδικά μας χρόνια στην πλατεία το βράδυ

με τα μηχανάκια αλητεία, και πώς έληξε έτσι άδοξα αυτή η φιλία.

Τώρα να προσέχεις εκεί που διάλεξες μόνος σου να 'σαι, τα βράδια

μόνος σου όταν κοιμάσαι, με ένα αστέρι η νύχτα σε μεθά να μην

φοβάσαι.

Γυρνώ στο παρελθόν και βλέπω ένα παιδί να παίζει να γελά, δίχως

να νοιώθει πόνο στη ζωή, όπως κάναμε εμείς όταν ήμασταν μικροί.

Χρώματα σου δώσαν για να ζήσεις μα φοβάσαι.

Τα παιδικά σου χρόνια πλέον δεν θυμάσαι.

Την οικογένειά σου άφησες

τον τόπο σου παράτησες.

Σε άλλους κόσμους χάθηκες

την πραγματική ζωή δεν άντεξες

κάποτε όλα φεύγουν μένεις μόνος και αναπολείς

το παρελθόν σου βασικός παράγοντας γιατί τώρα ζεις.

Ένα πράγμα θα σου πω να 'χεις το νου σου φίλε μου να μη χαθείς

κοίτα φίλε τον ήλιο που ξυπνάει και ανάσα δίνει στου κόσμου

αυτού τα νεκρά.

Σε τούτη τη ζωή που μας κακογερνάει ύψωσε το κεφάλι σου

και κοίταξε ψηλά.

Φίλε χάρηκα που ήσουνα μαζί μου, καληνύχτα.

Πατάκας Νικόλαος

«Έργο του Κώστα Σαμαρά»

Σμύρνη

Σ' ένα αγιόκλημα μικρό, η Σμύρνη ένα πρωινό,
τη λευτεριά της στάζει.
Και ξεχασμένο μερτικό, στο διψασμένο του κορμό,
τους χτύπους της αδειάζει.

Χώρες μεγάλες και τρανές βάλαν σφραγίδες στρογγυλές,
και με φωτιά την ντύνουν.
Σ' ένα χαρτί σε δυό γραμμές, αρρωστημένες λογικές,
στις στάχτες της τα πίνουν.

Σ' ένα τραπέζι του χαμού, στην «ηθική» ενός καπνού,
τα πρέπει τους γιορτάζουν,
και μια ψυχούλα απορεί μέσα στην κόκκινη αυλή,
ποια χέρια τ' αγκαλιάζουν.

Δεν το χωρά η λογική, πως τόσος πόνος και οργή
σ' ένα χαρτί να στάζει,
κι από το αίμα της γραφής, η πένα της υποταγής,
τον κόσμο να μοιράζει.

Κι αν σου τα πήραν τα παιδιά, κι αν σου τα πήρανε,
Σμυρνώτισσά μου με φωτιά, κι αν σου τα ντύσανε,
η σκέψη σου θα 'ναι λεπίδα ορκισμένη,
που θα φοβούνται αφού σε τάφο δεν πηγαίνει.

Βγαίν' η αλήθεια τους γυμνή, με ματωμένη χαραυγή
σκεπάζει το κορμί της,
και δεν υπάρχει πουθενά, χέρι ζωγράφου πινελιά,
να κρύψει την ντροπή της.

Σε μία κόκκινη αυλή, ένα αγέννητο γιατί,
παράπεσε πριν χρόνια.
Κατάντησαν σ' ένα χαρτί, τόσες ψυχές με «δηλαδή»,
σακατεμένα πόνια.

Καίει τ' αγιόκλημα καυτός της προσμονής ο πυρετός,
άλλο κακό μην έρθει.
Μα δεν γνωρίζω θεέ μου πώς, η πένα τους που σβήνει φως,
μελάνι να μην έχει.

Κοσμάς Σαθθίδης
Φυλακή Διαβατών Θεσσαλονίκης

Νομικό κενό... Καλή σας νύχτα!

Ποινή ισοβίων.
20 χρόνια εγκλεισμού.
Μπορούν να μειωθούν στα 16, εάν ο
κρατούμενος είναι συνεπής στις υπο-
χρεώσεις του, εργάζεται και δεν έχει
πειθαρχικά.
Η αμέσως ελαστικότερη ποινή που θα
μπορούσε να του επιβληθεί θα ήταν
25 χρόνια κάθειρξη.
Όμως, σε αυτή την περίπτωση, μέσω
του ευεργετικού υπολογισμού ημερο-
μισθίων και δεδομένης της καλής του
διαγωγής, ο ίδιος ο κρατούμενος θα
μπορούσε να βγει από τη φυλακή μετά
από 8 χρόνια και τέσσερεις μήνες...
Τι να σου κάνουν οι εισαγγελείς και
οι δικαστές;
Δύο οι επιλογές τους. Από τη μία η
ελαστική ποινή και από την άλλη η
εξοντωτική.
Ένα τεράστιο χάσμα από τα 8 στα 16
χρόνια εγκλεισμού...
Αλήθεια, πώς είναι δυνατόν να μην
έχουν αντιληφθεί αυτό το τεράστιο
νομικό κενό οι νομοθέτες;
Κοιτώ στον καθρέπτη...

Ας είμαι ειλικρινής.
Πολύ βαρύ αυτό που έχω κάνει για να
βγω έτσι απλά στα 8 χρόνια...
Όμως και τα 16 χρόνια «σκαστά» είναι
εξοντωτικά.
Δε μένει τίποτα όρθιο σε τέτοιο βάθος
χρόνου.
Πώς είναι δυνατόν να μην προβλέπεται
κάτι ενδιάμεσο;
Επιτέλους ... Απλή αριθμητική είναι ...
Ανάμεσα στο 8 και το 16 υπάρχει το
10, το 12, το 13 ...
Μακρύς ο χειμώνας των νομικών κε-
νών.
Αιώνια μοιάζει αυτή η χειμερία νάρκη.
Κοιτώ στον καθρέπτη.
Ένα παιδί κάποτε φώναζε:
«Δεν είμαι κουρασμένο. Αφήστε με.
Δε θέλω να κοιμηθώ».
Τώρα είναι πια ενήλικος. Μαράθηκε η
ελπίδα του ...
Κουράστηκα. Θέλω να μείνω μόνος.
Αφήστε με να κοιμηθώ.
Καλή σας νύχτα!

Κατσιλάμπρος Γιάννης

«Ο Ugolino θρηνώντας τον θάνατο των γιων του»

Doré Gustave
1890, χαρακτηριστικό

Πηγή: Dante Alighieri's Inferno from the Original by Dante Alighieri
and Illustrated with the Designs of Gustave Doré
[Η Κόλαση του Δάντη Αλιγκιέρι, από το πρωτότυπο κείμενο
του Δάντη Αλιγκιέρι και εικονογραφημένη με τα σχέδια του
Γκουστάβ Ντορέ] (New York: Cassell Publishing Company, 1890)
(βλ. www.worldofdante.org/gallery_dore.html)

«Από παράθυρο στενό του πύργου που με κλείσανε
και που για μένα ύστερα, πύργο της πείνας τον βαφτίσανε,
κι όπου ακόμα κι άλλοι εκεί थे να κλειστούνε,
κάμποσα μεσ' από τα κάγκελα είχα ιδεί φεγγάρια,
κι ύστερα ήρθε το κακό το όνειρο
του ριζικού μου που έσκισε το πέπλο»

(Dante Alighieri, μτφ. Ανδρέας Ριζιώτης, 2002, Η Θεία Κωμωδία, Κόλαση, άσμα
XXXIII, στίχοι 22-27, σελ. 325-327, Αθήνα, Εκδ. τυπωθήτω-ΓΙΩΡΓΟΣ ΔΑΡΔΑΝΟΣ)

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΜΙΑΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ

Το Κατάστημα Κράτησης Νεάπολης Κρήτης βρίσκεται στην Ανατολική Κρήτη και ΒΔ του Νομού Λασιθίου, λίγα μόλις χιλιόμετρα απ' την πόλη του Αγίου Νικολάου. Το κτήριο μετράει πάνω από τρεις δεκαετίες λειτουργίας, και η κατασκευή του προϋποθέτει την τοποθέτηση 65 κρατουμένων (σήμερα φιλοξενεί 156, ενώ στο παρελθόν έχει λειτουργήσει και με 175). Ο αγώνας τόσο της διεύθυνσης όσο και των εργαζομένων σε αυτό για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των κρατουμένων αλλά και εργασίας των υπαλλήλων, είναι καθημερινός και έντονος. Τα προβλήματα που προκύπτουν είναι καθημερινά και σε πολλούς τομείς, ιδιαίτερα σε τούτη την περίοδο που η χώρα μας διανύει μια ακόμη οικονομική κρίση, η οποία, καθώς φαίνεται, λειτουργεί ως τροχοπέδη σε όποια πρόοδο.

Μέσα σε αυτήν την κρίση προέκυψε η ανάγκη για την αναζήτηση εργαλείων πέραν των καθιερωμένων για την ενημέρωση της τοπικής αλλά και της ευρύτερης κοινωνίας όσον αφορά τα προβλήματα αλλά και τους τρόπους δράσης των εργαζομένων στη φυλακή της Νεάπολης. Αποτέλεσμα της ανάγκης αυτής ήταν ο σχεδιασμός και η λειτουργία μιας διαδικτυακής ιστοσελίδας με ονομασία διεύθυνσης <http://www.sykkn.gr>, που αντιπροσωπεύει το κατάστημά μας. Καθότι το Διαδίκτυο αποτελεί έναν ισχυρό δίαυλο επικοινωνίας ιδιαίτερα εύχρηστο και προσβάσιμο στον καθένα, η δημιουργία μιας τέτοιας ιστοσελίδας βοήθησε και συνεχίζει να βοηθάει στην άμεση ενημέρωση όλων των συναδέλφων και, όπως ανέφερα και παραπάνω, της τοπικής και ευρύτερης κοινωνίας αλλά και συναδέλφων άλλων καταστημάτων κράτησης της χώρας ως προς την ενεργή δράση των μελών του συλλόγου μας.

Ο απλός και λειτουργικός σχεδιασμός της ιστοσελίδας καθιστά την περιήγηση του επισκέπτη εύκολη και γρήγορη. Στην κεφαλίδα της αρχικής σελίδας αναγράφεται η ονομασία του συλλόγου μας, και εν συνεχεία αντί προλόγου παρατίθεται ένα γνωμικό, "Εστι δίκης οφθαλμός ος τα πανθ' ορά", του αρχαίου Έλληνα συγγραφέα και εκπροσώπου της Νέας Κωμωδίας, Μενάνδρου, ενώ το κέντρο της σελίδας κοσμεί μια πανοραμική φωτογραφία του καταστήματός μας. Χωρισμένη σε καταληπτές ενότητες, δίνει την ευκαιρία στον επισκέπτη να επιλέξει άμεσα την ενότητα που τον ενδιαφέρει και να ενημερωθεί σχετικά με αυτήν.

Πρώτη ενότητα της σελίδας είναι η **Σύσταση Δ.Σ.**, όπου γνωστοποιούνται στον επισκέπτη τα μέλη που απαρτίζουν το Διοικητικό Συμβούλιο και ο αντιπρόσωπος του καταστήματός μας στην Ομοσπονδία. Στην αμέσως επόμενη ενότητα, με τίτλο **Επικοινωνία**, παρατίθενται τα τηλέφωνα της υπηρεσίας και του συλλόγου, καθώς επίσης η ταχυδρομική διεύθυνση και μια διεύθυνση για ηλεκτρονική αλληλογραφία. Η επόμενη και σημαντικότερη ενότητα της ιστοσελίδας είναι οι **Ανακοινώσεις**. Σ' αυτή την ενότητα αναρτώνται όλες οι ανακοινώσεις του Δ.Σ., το περιεχόμενο των οποίων ποικίλλει. Εκεί ανακοινώνονται οι όποιες απεργιακές κινητοποιήσεις του συλλόγου, διάφορες επιστολές ή τυχόν δελτία τύπου και υπομνήματα. Στην ενότητα που ακολουθεί, με

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ

ΑΡΧΙΚΗ ΣΥΣΤΑΣΗ Δ.Σ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

copyright © 2010
design by Velonaki Maria

τίτλο **Δραστηριότητες**, ο επισκέπτης ενημερώνεται για τη δράση του συλλόγου σε κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο. Τέτοιες μορφές δράσης είναι η Τράπεζα Αίματος που διατηρεί ο σύλλογός μας, συμμετοχές σε κοινωνικές εκδηλώσεις με σκοπό την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας και την παρότρυνση για φιλανθρωπικό έργο, και ανακοινώσεις για τυχόν μελλοντικές δραστηριότητες. Προς εξυπηρέτηση του επισκέπτη διατίθενται τα τηλέφωνα όλων των καταστημάτων κράτησης και θεραπευτικών ιδρυμάτων της χώρας στην ενότητα **Τηλέφωνα επικοινωνίας**. Ακολουθεί μία ακόμη ενότητα με τίτλο **Νομοθεσία**, όπου ο κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να ενημερωθεί χωρίς κόπο για τη σχετική νομοθεσία που υπάρχει σχετικά με τον δημοσιοϋπαλληλικό κώδικα, τον νόμο περί συνδικαλιστικού κινήματος, όπως επίσηγη και για τον σωφρονιστικό κώδικα. Η περιήγηση του επισκέπτη ολοκληρώνεται με την τελευταία ενότητα, **Σύνδεσμοι**, όπου αναφέρονται παρεμφερείς διαδικτυακές ιστοσελίδες άλλων καταστημάτων κράτησης της χώρας, του Υπουργείου Δικαιοσύνης, αλλά και Υπηρεσιών που ενδεχομένως να φανούν χρήσιμες.

Η λειτουργία λοιπόν αυτής της ιστοσελίδας έχει αποδειχθεί ως μια απ' τις σημαντικότερες αποφάσεις του συμβουλίου μας, καθότι έχουμε ήδη απολαύσει των πλεονεκτημάτων αυτής και επιπλέον νιώθουμε ότι συμβάλλουμε στις αδιάκοπες προσπάθειες της Ομοσπονδίας και των σωματείων άλλων καταστημάτων κράτησης για την ενδυνάμωση και τον εκσυγχρονισμό της έννοιας «σωφρονιστικό σύστημα». Επιπροσθέτως, έχουμε κάνει ένα βήμα πιο κοντά στο να γνωστοποιήσουμε στην κοινωνία τα προβλήματά μας και τον αγώνα που δίνουμε για βελτίωση των συνθηκών κράτησης, καθώς επίσης και τον αγώνα μας για ανάπτυξη και διαρκή βελτίωση του σωφρονιστικού συστήματος της χώρας.

Όπως και σε άλλα καταστήματα κράτησης της χώρας, έτσι και στο δικό μας ερχόμαστε καθημερινά αντιμέτωποι με τις δυσκολίες που απορρέουν απ' αυτή την οικονομική στενωπό της χώρας, και είναι γεγονός ότι αυτές οι δυσκολίες έχουν μεγαλύτερο αντίκτυπο σε μικρότερα καταστήματα όπως το δικό μας. Όπως έχουμε και άλλοτε δηλώσει: μικρή φυλακή δεν σημαίνει μικρότερα προβλήματα. Ο καθημερινός

περιορισμός στις πιστώσεις για σίτιση, πετρέλαιο θέρμανσης, είδη καθαρισμού, φάρμακα, αναλώσιμα είδη κ.τ.λ. δυσχεραίνει μια ήδη δυσχερατευτική κατάσταση. Πώς μπορεί μια φυλακή να λειτουργήσει αποτελεσματικά, όταν δεν υπάρχει η δυνατότητα να παράσχει στους εγκλειστούς στοιχειώδη μέσα για τη διασφάλιση της υγιεινής τους, όπως ζεστό νερό για το μπάνιο τους, είδη καθαρισμού για την καθαριότητα των χώρων διαβίωσής τους, ικανοποιητική θέρμανση αν μη τι άλλο τώρα που διανύουμε έναν ιδιαίτερα δριμύ χειμώνα, φάρμακα σημαντικά για την υγεία τους. Φανταστείτε φυσικά το μέγεθος και τη διάσταση που παίρνουν αυτά τα προβλήματα σε μια φυλακή όπως η δική μας, που λειτουργεί με εγκλειστούς τρεις φορές περισσότερους απ' τη δυναμικότητά της και με προσωπικό που έχει συρρικνωθεί τα τελευταία δυο χρόνια σε **τραγικά** νούμερα. Είναι επιτακτική ανάγκη για τους εκπροσώπους της Δικαιοσύνης να κατανοήσουν πως μέσα στις φυλακές ζουν άνθρωποι με κατοχυρωμένο το δικαίωμα για αξιοπρεπή διαβίωση, όπως επίσης ότι μέσα στις φυλακές εργάζονται και υπάλληλοι που δίνουν καθημερινό αγώνα υπερβαίνοντας συχνά το όριο των δυνατοτήτων τους για να διασφαλίσουν την ορθή λειτουργία τους. Θυμίζουμε ότι οι εγκλειστοί στερούνται ήδη το δικαίωμα της ελευθερίας, ανεξαρτήτως επιλογών, και σε μια κοινωνία όπου προασπιζόμαστε τα ανθρώπινα δικαιώματα η στάση ετούτη χαρακτηρίζεται ως παράδοξο.

Εν κατακλείδι, τονίζουμε πως κάθε μέτρο, νομοσχέδιο ή νομοθεσία που ανακοινώνεται κατά καιρούς, θα πρέπει να εστιάζει στο πώς μπορεί να εξασφαλιστεί πρωτίτερα η εύρυθμη λειτουργία των φυλακών της χώρας ξεκινώντας φυσικά με άμεσες προσλήψεις προσωπικού, αν δεν θέλουμε να συναντήσουμε και πάλι γεγονότα του παρελθόντος. Χειροκροτούμε, δε, οποιασδήποτε μορφής ενέργειες του κάθε σωματείου υπαλλήλων καταστημάτων κράτησης της χώρας που επιλέγει να μη μένει στάσιμο, αλλά προχωρά πάντα ένα βήμα μπροστά προς τη βελτίωση και την εξέλιξη του σωφρονιστικού συστήματος.

Ταμπουρατζής Ιωάννης,
Κ.Κ. Νεάπολης Κρήτης

Τέσσερα ποιήματα

του Αντώνη Αραβαντινού

ΧΩΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΓΗ

Ατελεύτητο αύριο χωρίς σημασία
Στον αδιάστατο χώρο η όποια σου αξία
Χώρε υπάρχουν το ξέρεις καλά
Στου Χρόνου την πλάτη που σε κουβαλά

Χρόνε Χώρε οι δυο πατεράδες
Της ανθρώπινης ύπαρξης οι συμπληγάδες
Πνευματώδης λάμψη τα κύτταρά μου
Χρόνε Χώρε χτυπάει η καρδιά μου

Τρίτη διάσταση μικρή τόση δα
Κόντρα στα άπειρα μα σας νικά
Πραγματική ανυπόθετη αρχή της ζωής
Όλα τα αλλάζει δημιουργεί

Σκοτάδι και χάος γεννήσαν τη Γή
Μήτρα ζωοδότρα συνειδητή
Στο επίγειο διάβα μας, μάς ξαποσταίνει
Και απ' τα σωθικά της μας ανασταίνει

Θεμελιακή του σύμπαντος εξήγηση
Ελληνικού πνεύματος αντίληψη
Άνθρωποι δισυπόστατα πλάσματα
Έλληνες ή Ελληνίζοντα φαντάσματα.

BIG BROTHER

Σε ένα δίλεπτο ταξίδι των ονείρων μου
Κυβέρνησα τον χώρο και το χρόνο
Σε πρόγραμμα Big Brother η πορεία μου
Η σκέψη μου σε κουρδισμένο τόνο
Αόρατα αφεντικά παγίδες και τρυπάκια
Νοιώθω μικρό θηλαστικό
Που του 'βαλαν τσιπάκια

Στου Διόνυσου το χάλκινο το άλογο
Αυτοί που μας το χάρισαν να μπούνε
Τον κόσμο το δικό τους τον παράλογο
Από τη θέση που μας βάλανε να δούνε

Αυτοί που κάνουν στους εράνους προσφορές
Με κομπασμό και με περίσσεια υποκρισία
Δημοπρατούν σ' όλον τον κόσμο συμφορές
Σε εμάς τα αδέσποτα να γίνει ευθανασία
Μην περιμένεις να χιονίσει για να δεις
Άσπρη θα είναι μόνο η μέρα της σπονδής

A-ΠΕΡΑΣ

Η άλογη πίστη τελείωσε,
μα θα πω την αλήθεια σε σένα
Η μεταφυσική μου αγωνία ακύρωσε,
κάθε σέβας που είχα σε μένα
Αν η χαρά και ο πόνος δεν σώνονται,
τότε πήγανε όλα χαμένα

Όποιος θέλει να ζει απεριορίστα
του αρέσει να ζει μες το ψέμα
Θα μιλά για ό,τι θέλει αόριστα
μα θα φαίνεται ίδιο το θέμα

Η φθορά δίνει αξία στη νιότη σου
Μην αφήσεις κανείς να στην κλέψει
Τα πιστεύω ως είναι οι αξίες σου
Και κανείς μην σου κλέψει τη σκέψη

Το Α-ΠΕΡΑΣ δεν φέρνει ευτυχία,
χαζά λόγια που ακούς σε εκκλησία
Υπάρχουν σύμβολα που πρέπει να γκρεμίσω,
για να 'χω ελπίδα στη ζωή να συνεχίσω
Καινούρια σήμαντρα θα πρέπει να ηχήσουν,
μαμή 'ναι η βία στα παλιά για να γεννήσουν

Φτιαγμένα όλα, ίσως φαίνονται ωραία,
Θολές εικόνες και τα πάθη μας μοιραία
Μάθε να ζεις με το ρυθμό της εποχής σου,
Να αποκαλύπτεις την κρυμμένη ενοχή σου
Άμα τα λόγια μου σας φαίνονται ωραία
Θα 'χω τουλάχιστον στο θάνατο παρέα.

ΑΞΙΟΤΕΡΟΝ ΤΟ ΟΧΙ

ΕΛΛΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ, των λαών,
ω πρωτοκόρη των θεών,
ποτέ σου δεν πεθαίνεις.
Μελαγχολείς, πονάς,
πίσω κοιτάς
και έτσι ξαποσταίνεις.

Έθνος ηρώων ανάδελφον,
επίνειον απάνεμον,
Κληρονομιάς λημέρι.
Κιλλίβας γαλανόλευκος,
τη λευτεριά θα φέρει.

Στου χρόνου τα περάσματα,
έχεις δικό σου χώρο.
Ξαναγεννιέσαι από την αρχή,
αλλά από τον ίδιο σπόρο.

Ίωνες, Αχαιοί, Δωριείς,
Κρήτες, Θράκες, Μακεδόνες,
Χάονες, Γραικοί, Αιολείς,
Μυκηναίοι, Τρώες, Μυρμιδόνες.
Του Παρθενώνα αέτωμα
και των Δελφών κολώνες.

Ω, συ, σπορά των Πελασγών,
μαντείο των πολιτισμών,
τον κόσμο μαθητεύεις.
Άσβεστο φως, Γοργή Αργώς,
τη γνώση ταξιδεύεις.

Μα αξιότερον εστί
και ΕΛΛΑΣ το είπες πρώτη.
Μικρή, μεγάλη η σκλαβιά,
πάντα της πρέπει **ΟΧΙ**.

Παράλληλοι κόσμοι

Καθισμένος σε μια απόμακρη γωνιά του δρόμου
και υποκύπτοντας για ακόμη μια φορά στο σκοτεινό κομμάτι του εαυτού
του,

άρχισε σε μια σπάνια στιγμή αυτοκριτικής να σκέφτεται που τον οδήγησε
αυτός ο δρόμος.

Σαν αντανάκλαση πέρασαν μπροστά από τα γυάλινα μάτια του,

όλα αυτά που ίσως είχε χάσει για πάντα.

Η ανεμελιά των παιδικών του χρόνων,

προτού τον αναγκάσουν να ενταχθεί στον βρώμικο κόσμο των μεγάλων,
η οικογένεια που με την ορθόδοξη ηθική της να μην ανέχεται ίχνος δια-
φορετικότητας,

τον απομάκρυνε όλο και περισσότερο και ως νόμιζε πως έτσι θα τον κρα-
τούσε.

Αν και ποτέ δεν το είχε ομολογήσει πληγή του χωρισμού πονούσε πολύ...

Και από την άλλη, οι φίλοι του, οι πραγματικοί του φίλοι,

που τον πόναγαν κάθε φορά που του έφτυναν την αλήθεια κατάμουτρα.

Μα εκείνος, τι μεγάλη ανοησία, προτίμησε τους άλλους,

αυτούς που του πούλαγαν ό,τι δεν πουλιέται,

αυτούς που τον έκαναν να ονειρεύεται ξύπνιος, ενώ τον ακροβόλιζαν
στη γη της μοναξιάς.

Έδιωξε από κοντά του όλους αυτούς που τον αγαπούσαν,

γιατί δεν πήγαιναν εκεί που πήγαινε αυτός,

στον κόσμο των παραισθήσεων,

όπου η περιπλάνησή του τον οδήγησε στη βασίλισσα των παραισθήσεων.

Στην αγκαλιά της έχασε κάθε αναστολή και ένωσε εξωκοινωνικός και
υπερταξικός,

ένιωσε ελεύθερος και πιο ζωντανός από ποτέ,

ενώ ήταν αλυσοδεμένος όσο ποτέ και αργοπέθαινε γλυκά.

Ακριβώς εκείνη τη στιγμή, υπερνικώντας τον εαυτό του,

κατάφερε να ολοκληρώσει τον συλλογισμό του,

έναν συλλογισμό που πάντα τον απέφευγε όπως η ανατολή τη δύση.

Συνειδητοποίησε πως δεν είχε πια τον έλεγχο των πράξεών του,

πως κάτι πολύ δυνατό και καταστροφικό είχε διεισδύσει μέσα του

και τον παρέεσρνε σε άγνωστες αβύσσους που πραγματικά δεν ήξερε

αν είχε πλέον τη δύναμη να βγει ζωντανός.

Ίσως, σκέφτηκε, ίσως να είναι πολύ αργά.

Το σκυμμένο του κεφάλι ανασηκώθηκε

και το απλανές του βλέμμα συναντήθηκε με τον ήλιο που έδυε στον ορί-
ζοντα.

Για πρώτη φορά ύστερα από πολύ καιρό μαγνητίστηκε και μαγεύτηκε

από αυτό το καθημερινό,

αλλά πανέμορφο φυσικό φαινόμενο.

Στο βασανισμένο και μονοκόμματο πρόσωπό του έσκασε ένα χαμόγε-
λο...!

Ρίγος διαπέρασε ξαφνικά το σώμα του στην ιδέα πως κάποτε δεν θα το
ξανάβλεπε.

Και ένα πέπλο θλίψης σκέπασε το πρόσωπό του ξέροντας πως αυτός ο
ίδιος,

Συνέβαλλε τόσο καιρό στον χαμό όλων των ονείρων του.

Ένας ζωντανός νεκρός που τρεφόταν με την ίδια του την ψυχή.

Δάκρυα πλημμύρισαν τα μάτια του.

Και όλα αυτά, για ένα άλλο δάκρυ...

...το δάκρυ της παπαρούνας!;

Στέλιος Αγγελής, Κορυδαλλός, 2013

«Μην επιστρέφεις από την άδεια!» (προτρέπει ο νόμος τον παράνομο)

Του Γιάννη Κατσιλάμπρου

Σχετικά συχνά, σε όλες τις φυλακές της χώρας παρατηρείται το φαινόμενο κάποιοι αδειούχοι να μην επιστρέφουν.

Επακολουθεί, φυσικά, ανησυχία και θυμός. Θυμός δικαστικών, διοικητικών και σωφρονιστικών – οι οποίοι μάλιστα, λανθασμένα κάποιοις φορές, εκλαμβάνουν το όλο θέμα προσωπικά.

Θυμός συκρατουμένων, για τους οποίους οι επόμενες αιτήσεις αδειών θα αντιμετωπίζονται ενδεχομένως με αυστηρότητα.

Αυτή η τελευταία πιθανότητα είναι που με ωθεί να γράψω αυτό το κείμενο, θέλοντας να καταθέσω μια πρόταση που ίσως περιορίσει το φαινόμενο των «μη επιστρεφόντων» από τις άδειες.

Είναι κρίμα και άδικο να πηγαίνει ένας συνεπής κρατούμενος στο Συμβούλιο για μια τακτική άδεια και να κρίνεται με καχυποψία.

Άλλωστε, οι τρεις προϋποθέσεις χορήγησης τακτικών αδειών που τίθενται στον σωφρονιστικό κώδικα καθόλου δεν αναφέρουν το ενδεχόμενο απόρριψης της αίτησης ενός κρατουμένου επειδή ο συκρατούμενός του δεν ήταν συνεπής.

Επιγραμματικά, υπενθυμίζω τις τρεις προϋποθέσεις:

1) Ο κατάδικος πρέπει να έχει εκτίσει το ένα πέμπτο της ποινής του.

2) Δεν πρέπει να εκκρεμεί κατά του κατάδικου ποινική διαδικασία για αξιόποινη πράξη σε βαθμό κακουργήματος.

3) Πρέπει να εκτιμάται ότι δεν υπάρχει κίνδυνος τέλεσης, κατά τη διάρκεια της άδειας, νέων εγκλημάτων ή κίνδυνος φυγής.

Για να κατανοήσουμε καλύτερα τη σωστή θεσμική βάση του ότι ο κάθε κρατούμενος πρέπει να κρίνεται ανεξάρτητα από τις συμπεριφορές των άλλων συκρατουμένων, αρκεί να σκεφτούμε την αντίθετη ιδεατή περίπτωση, κατά την οποία ένα άτομο περιστοιχίζεται από συκρατουμένους που όλοι ανεξαιρέτως έχουν άριστη συμπεριφορά.

Δεν νομίζω καθόλου, εάν το άτομο αυτό βαρύνεται με πειθαρχικά ή εάν υπάρχει η υποψία τέλεσης νέων παράνομων πράξεων ή φυγής, ότι το Συμβούλιο θα του χορηγήσει άδεια...

Βεβαίως και είναι αλήθεια ότι η συνολική παρουσία των κρατουμένων έχει την ικανότητα να δημιουργήσει ένα θετικό ή αρνητικό κλίμα, μια θετική αύρα που να προτρέπει τους κρίνοντες σε ελαστικότητα, ή μια αρνητική ατμόσφαιρα καχυποψίας που να προτρέπει τους κρίνοντες σε αυστηρότητα.

Προσπαθώντας να αναλύσουμε το φαινόμενο των «μη επιστρεφόντων» από τις άδειες, θα πρέπει να διακρίνουμε δύο περιπτώσεις ατόμων που δεν επιστρέφουν και, κατ' επέκταση, δύο διαφορετικούς λόγους – τρόπους.

Πρώτη περίπτωση:

Η πρώτη περίπτωση χαρακτηρίζεται από την όχι ιδιαίτερα σχεδιασμένη μη επιστροφή, που εμφανίζεται συνήθως σε άτομα νεαρής ηλικίας. Αυτή η χωρίς σχέδιο επιβίωσης φυγή βασίζεται κυρίως στο έμφυτο ένστικτο προς ελεύθερη ζωή, όμως χαρακτηρίζεται από ανωριμότητα και απερισκεψία (είναι σχεδόν πράξη πανικού) και τις περισσότερες φορές τα άτομα αυτά σύντομα συλλαμβάνονται. Σε αυτή την περίπτωση δεν

έχω σκοπό να επιμείνω, διότι πιστεύω ότι η ανάπτυξη κινήτρων επιστροφής (ή καλύτερα: ο περιορισμός των κινήτρων μη επιστροφής) δεν είναι δυνατός.

Το ότι τα άτομα αυτά δεν γυρίζουν δεν είναι πράξη που βασίζεται σε κίνητρα (πέραν του ενστίκτου) και η συμπεριφορά τους δεν υπόκειται σε καμία μακροπρόθεσμη στοχοθεσία – λογική, παρά μόνο στην εφήμερη ικανοποίηση της αιώνιας φυσικής τάξης «δράσης – αντίδρασης»:

Με σπρώχνεις – θέλω να σε σπρώξω.

Με κρατάς – θέλω να φύγω.

Αυτή η πρώτη περίπτωση «μη επιστρεφόντων αδειούχων» είναι λοιπόν κατ' εμέ δύσκολο να περιοριστεί.

Δεύτερη περίπτωση:

Αντίθετα, στη δεύτερη περίπτωση «μη επιστρεφόντων αδειούχων» νομίζω ότι μπορεί κάποιες αλλαγές να επηρεάσουν τη συχνότητα του φαινομένου.

Εδώ βρίσκονται οι άνθρωποι εκείνοι που οργανώνουν τη φυγή τους προσχεδιάζοντας τον τρόπο επιβίωσής τους για τη συνέχεια.

Κι εδώ πρέπει να διακρίνουμε δύο υποπεριπτώσεις.

Στην πρώτη υπάρχουν κάποιοι που κατά τη διάρκεια μιας μεγάλης ποινής δεν επιστρέφουν από την άδεια, έχοντας επιλέξει να αλλάξουν ταυτότητα, όνομα, χώρα κ.λπ., αποσκοπώντας σε μια νέα ζωή, όχι παράνομη.

Αυτοί είναι λίγοι.

Αντίθετα, πολύ περισσότεροι «ανήκουν» στη δεύτερη υποπερίπτωση, όπου μιλάμε για άτομα που έχουν καταλήξει στο ότι επιθυμούν να ζήσουν στην παρανομία. Μιλάμε δηλαδή για άτομα που είχαν και θα έχουν αυτόν τον τρόπο ζωής.

Τι κάνουν λοιπόν;

Έχοντας εκτίσει το μεγαλύτερο μέρος της ποινής τους, σκέφτονται το μέλλον τους ως εξής:

«Σε λίγο αποφυλακίζομαι. Με δεδομένο το ότι θα συνεχίσω την παρανομία, είναι πιθανόν κάποια στιγμή να ξανασυλληφθώ. Θα πρέπει λοιπόν – εάν έχω αποφυλακιστεί – να εκτίσω ολόκληρη τη νέα ποινή που θα μου επιβληθεί.

Αντιθέτως, εάν επιλέξω να μη γυρίσω σε κάποια από τις τελευταίες μου άδειες, τότε θα έχω «μπάνκα». Δηλαδή τότε θα έχω «κρατημένη» την προηγούμενη περίοδο εγκλεισμού μου (καθώς δεν θα έχει ολοκληρωθεί) και τότε πλέον θα μπορώ να κάνω μια «ωραιότατη» συγχώνευση και να παραμείνω στη φυλακή για πολύ λιγότερο απ' όσο θα προβλεπόταν γι' αυτή τη δεύτερη παράνομη πράξη μου».

Για να δώσω ένα παράδειγμα ώστε το σκεπτικό να γίνει κατανοητό, εάν ένας ανθρωποκτόνος, στον οποίο έχει επιβληθεί η ισόβια κάθειρξη, ολοκληρώσει την ποινή του, αποφυλακιστεί (μετά 16 έτη) και στη συνέχεια ξανακάνει το ίδιο αδίκημα, τότε θα του επιβληθεί πιθανότατα η ίδια ποινή, την οποία θα πρέπει να εκτίσει εξ αρχής (άλλα 16 τουλάχιστον χρόνια).

Όμως, εάν ο ίδιος ανθρωποκτόνος δεν επιστρέψει σε μια από τις τελευταίες άδειες και διαπράξει το ίδιο αδίκημα, τότε θα του επιβληθεί

μεν πιθανότατα η ίδια ποινή, αλλά δεν θα την εκτίσει εξ αρχής. Κι αυτό γιατί ο νόμος δίνει τη δυνατότητα στον κρατούμενο να συγχωνεύσει τις ποινές. Οι διαφορετικές ποινές δεν αθροίζονται, αλλά συγχωνεύονται. Η μεγαλύτερη τοποθετείται ως κεφαλή και προστίθεται σε αυτή μια σχετικά μικρή επιβάρυνση.

Έτσι, ο δις καταδικασμένος σε ισόβια δεν θα χρειαστεί να εκτίσει την ποινή δύο φορές (16+16 χρόνια), αλλά μόνο μία. Το μοναδικό πρόβλημα που θα συναντήσει είναι η δυσκολία στη χορήγηση νέων αδειών και μια μικρή καθυστέρηση στην υφ' όρον απόλυση. Όμως, μετά από δύο – τρεις προσπάθειες θα αποφυλακιστεί.

Σε αυτή λοιπόν την υποπερίπτωση ο νόμος μοιάζει να τιμωρεί περισσότερο αυτόν που είχε καλύτερη συμπεριφορά. Μπορούμε να το δούμε πρακτικά, αναλύοντας το προηγούμενο παράδειγμα:

Και οι δύο διέπραξαν, δύο φορές ο καθένας, πράξεις όμοιες. Ο δεύτερος, επιπρόσθετα, παραβίασε την άδεια. Αντί όμως για κόστος, έχει σημαντικότερο κέρδος. Θα κάτσει στη φυλακή πολύ λιγότερο απ' ό,τι ο πρώτος που, τουλάχιστον στο θέμα της άδειας, ήταν συνεπής. Με έναν πλάγιο λοιπόν τρόπο, σε αυτή την περίπτωση ο νόμος και το σύστημα μοιάζουν να ανταμείβουν τη μη επιστροφή από την άδεια.

Εάν το δει κανείς πρακτικά, ένας άνθρωπος που – για τους δικούς του λόγους – έχει αποφασίσει να ζήσει παράνομα, σχεδόν προωθείται να μην επιστρέψει από την άδεια.

Υπάρχει όμως λύση.

Πρόταση:

Η πρόταση είναι συγκεκριμένη.

Η δυνατότητα του κρατουμένου να συγχωνεύσει τις ποινές είναι σημαντική, τον βοηθάει να μην κάνει «καριέρα» στη φυλακή και έχει τον δικό της λόγο ύπαρξης. Ωστόσο, νομίζω ότι θα πρέπει να παρέχεται αυτή η δυνατότητα μόνο με την προϋπόθεση ότι οι διαφορετικές αξιόποινες πράξεις δεν έχουν διαπραχθεί μετά από παραβίαση άδειας. Στην περίπτωση δηλαδή που ο κρατούμενος έχει διαπράξει κάποια από τα αδικήματα κατά το διάστημα παραβίασης της άδειας, θα πρέπει να μην έχει τη δυνατότητα συγχώνευσης των ποινών.

Τότε θα περιοριστεί το φαινόμενο μη επιστροφών από τις άδειες των «κατά συνείδηση παράνομων»,

διότι δεν θα υπάρχει το κίνητρο, δεν θα υπάρχει ο θεσμικός έπαινος της μη επιστροφής από την άδεια.

Μέχρι όμως να συμβεί αυτό,

αγαπητοί δικαστικοί, διοικητικοί και σωφρονιστικοί, μην τα βάζετε με αυτούς που αξιοποιούν αυτό το «κενό νόμου» και δεν επιστρέφουν.

(Κι ούτε να γίνεστε άδικοι αυστηροί με αυτούς που είναι συνεπείς και επιστρέφουν).

Δουλειά του παράνομου η παρανομία.

Υποχρέωσή του η αποδοχή της ποινικής συνέπειας αυτής.

Δικαίωμά του η αξιοποίηση «ανοικτών παραθύρων» του νόμου.

Ο.Σ.Υ.Ε.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΔΡΑ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ 2 Τ.Θ. 91503 Τ.Κ. 181 10
ΤΗΛ. 2104950760 – 2104967174 FAX 2104950710
www.osye.org.gr e-mail: osye@otenet.gr
ΜΕΛΟΣ Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

(Συνέχεια απ' την 1η σελ.)

Οι ελπίδες των κρατούμενων και εμάς των ιδίων για μέτρα που θα συνέβαλλαν στην αποσυμφόρηση των φυλακών, στην ορθότερη λειτουργία τους, στις παρεμβάσεις για τις άδειες κ.ο.κ. δυστυχώς αποδεικνύονται «φρούδες» και ενώ αντιμετωπίστηκαν θετικά από την πολιτική ηγεσία, στην πράξη ελάχιστα έχουν γίνει.

Ως εργαζόμενοι αισθανόμαστε οργισμένοι καθώς οι οφειλόμενες και απαραίτητες θεσμικές παρεμβάσεις που επανειλημμένως έχουμε προτείνει είτε έχουν μείνει στα λόγια είτε έχουν περιπέσει στη λήθη. Οι υποσχέσεις έχουν προ πολλού κουράσει και η ελπίδα για την υλοποίησή τους έχει πλέον εξανεμιστεί.

Η υποστελέχωση του προσωπικού δεν έχει αντιμετωπιστεί παρά μόνο σε επίπεδο υποσχέσεων και οι προτάσεις μας για επανωδίατύπωση και ενοποίηση του συστήματος κράτησης αντιμετωπίζεται με όρους «προστατευτισμού και χαϊδέματος» για να μην στεναχωρηθούν ημέτεροι. Μάλλον η λογική του «διαίρει και βασίλευε» εξυπηρετεί περισσότερο από την υποχρέωση της πολιτείας για την επαρκή και εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας μας με το στοιχειώδες ανθρώπινο δυναμικό, δηλαδή για τη λειτουργία της ίδιας της φυλακής.

Επιπλέον, είναι ενδεικτικό της κατάστασης το γεγονός ότι συνεχίζεται η διαθεσιμότητα των δύο έμπειρων υπαλλήλων της γραμματείας του Κ.Κ. Κορυδαλλού, σαν να γίνεται τουλάχιστον αποδεκτό ότι περισσεύουν υπάλληλοι στις φυλακές.

Ούτε καν εκτιμήθηκε το γεγονός ότι ξεσιπιτώθηκαν υπάλληλοι από έξι διαφορετικούς νομούς προκειμένου να ενισχυθεί σε προσωπικό το νέο Κατάστημα Κράτησης Νιγρίτας Σερρών και να λειτουργήσουν οι υπόλοιπες πτέρυγες κρατούμενων. Άραγε αναρωτήθηκε κανείς το προσωπικό που έφυγε από τις φυλακές με τι θα αντικατασταθεί ή θεωρείται ότι το εναπομείναν προσωπικό αρκεί για να καλύψει τις στοιχειώδεις ανάγκες των καταστημάτων από τα οποία μετακινήθηκαν οι παραπάνω υπάλληλοι;

Δεν έγινε αντιληπτό ότι είμαστε οι μοναδικοί εργαζόμενοι σε ολόκληρο τον δημόσιο τομέα οι οποίοι για το 2012 μας οφείλονται δέκα (10) μήνες δεδουλευμένης νυκτερινής και εξαιρέσιμης εργασίας.

Αυτά όμως είναι ελάχιστα εμπρός στους κινδύνους που καθημερινά καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε στην εργασία μας, σε συνθήκες τρόμου και διαρκούς ανασφάλειας, όχι μόνο για εμάς, αλλά και για τις οικογένειές μας. Τα περιστατικά βίας που βιώνουμε σε όλες σχεδόν τις φυλακές της χώρας, ψυχολογικής και σωματικής, ως φαίνεται αφήνουν παγερά αδιάφορους τους ηθικούς αυτουργούς της κατάστασης.

Αν κάποιοι νομίζουν ότι θα υπομένουμε νωχελικά αυτή τη στασιμότητα και την αδιαφορία, αν κάποιοι θεωρούν ότι θα παίξουμε το ρόλο του εξιλαστήριου θύματος και αν κάποιοι έχουν την εντύπωση ότι μας κοροϊδεύουν, κάνουν μεγάλο λάθος! Ακόμα και μόνοι μας θα παλέψουμε για την επιβίωσή μας!

Όλοι κάποια στιγμή κάνουν την τελική τους επιλογή. Βαρεθήκαμε να νιώθουμε εγκαταλειμμένοι, μόνοι και εξαπατημένοι. Επιλέξαμε λοιπόν να εγκαταλείψουμε την πολιτική της ανοχής για να μην εξαπατηθούμε μέσω ημών και άλλοι. Ό,τι είχαμε να πούμε για το σύνολο των προβλημάτων του χώρου τα έχουμε πει και τα έχουμε γράψει πλειστάκις.

Για το λόγο αυτό αρνούμαστε να συμμετάσχουμε πλέον σε οποιοσδήποτε επιτροπές, συμβούλια ή διαβούλια τα οποία όπως έχει αποδειχθεί λειτουργούν ως άλλοθι για ανίκανους, αδαείς ή στη καλύτερη περίπτωση δειλούς.

Ενημερώνουμε λοιπόν όσους κατά καιρούς μας χρησιμοποίησαν ή αυτούς που επιθυμούν ακόμα να μας χρησιμοποιήσουν βάζοντάς μας διάφορα διλήμματα ότι όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα για εμάς ένα είναι το βασικό δίλημμα: κατηγοροι ή κατηγορούμενοι! Και σε αυτό αποφασίσαμε: Κατηγοροι λοιπόν με οποιοδήποτε κόστος. Τουλάχιστον αυτό θα είναι επιλογή μας και ως την πληρώσουμε.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Σπύρος Καρακίτσος

Ο Γεν. Γραμματέας
Βασίλης Μπισμπίκης

Ο.Σ.Υ.Ε.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΔΡΑ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ 2 Τ.Θ. 91503 Τ.Κ. 181 10
ΤΗΛ. 2104950760 – 2104967174 FAX 2104950710
www.osye.org.gr e-mail: osye@otenet.gr ΜΕΛΟΣ Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

(Συνέχεια απ' την 1η σελ.)

είναι έτοιμοι ως πραιότεροι του καθεστώτος να αναλάβουν δράση. Είμαστε όμως πλέον αναγκασμένοι, αλλά και αποφασισμένοι να τους αντιμετωπίσουμε και αυτούς, αν σε σύντομο χρόνο δεν επιχειρηθεί τουλάχιστον να δοθεί κάποια λύση που θα εγγυάται τα στοιχειώδη, δηλαδή τις ανθρώπινες συνθήκες κράτησης και την ασφαλή παρουσία μας στον χώρο.

Η παρέμβασή μας στην πρωτοβάθμια ένωση φυλακής Αγίας Χανίων για να αναστείλουν τις πρόσφατα εξαγγελθείσες απεργιακές τους κινητοποιήσεις είναι η τελευταία πράξη συναίνεσης και ουδέν έτερον.

Χαιρετίζουμε το σκεπτικό της υπ' αριθμ. 682/2012 απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Ηγουμενίτσας (άθλιες συνθήκες κράτησης), με το οποίο αθώνει 17 κρατούμενους που απέδρασαν από τα κρατητήρια της Αστυνομικής Διεύθυνσης Θεσπρωτίας. Ε λοιπόν, οι συνθήκες κράτησης σε κάποιες φυλακές αν δεν είναι ίδιες, ίσως είναι και χειρότερες και εμείς σε καμία περίπτωση δεν είμαστε διατεθειμένοι να περιμένουμε τα ακόμη χειρότερα.

Ξέρουμε, ξέρουμε! Είμαστε τεμπέληδες, καλοπληρωμένοι που δεν τους οφείλεται τίποτα, άδικοι, υπερβολικοί, δόλιοι, απάτριδες που δεν κατανοούμε την δύσκολη θέση που βρίσκεται η πατρίδα μας, είμαστε εκδορείς ανθρωποφύλακες. Συγχαρητήρια, μας αποκαλύψατε. Σκοτώστε μας τώρα για να ησυχάσετε.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Σπύρος Καρακίτσος

Ο Γεν. Γραμματέας
Βασίλης Μπισμπίκης

Ο.Σ.Υ.Ε.

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΕΔΡΑ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΣ ΣΟΛΩΜΟΥ 2 Τ.Θ. 91503 Τ.Κ. 181 10
ΤΗΛ. 2104950760 – 2104967174 FAX 2104950710
www.osye.org.gr e-mail: osye@otenet.gr ΜΕΛΟΣ Α.Δ.Ε.Δ.Υ.

(Συνέχεια απ' την 1η σελ.)

3) Ουδεμία προσπάθεια κατεβλήθη για την αποζημίωση των πέραν του πενθημέρου (6ης ημέρας εργασίας – Σάββατα), εκτός των προτάσεων και πιεσεών μας για την νομοθετική πρόβλεψη ως αποζημίωσης εξαιρέσιμης ημέρας εργασίας, θέση την οποία το ΓΛΚ αποδέχεται, κατ' αντιγραφή παρόμοιων νομοθετικών προβλέψεων άλλων εργασιακών χώρων.

4) Το Π.Δ 113/2010 δεν θέτει κανένα περιορισμό ή απαγόρευση για την νομοθετική ρύθμιση οφειλομένων νυκτερινών και εξαιρέσιμων προηγούμενου έτους, εφόσον τηρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις.

Αναρωτιόμαστε:

- Έχει επίσημα κοινοποιηθεί στο ΓΛΚ η υπό κατάθεση τροπολογία του Υπουργείου Δικαιοσύνης σχετικά με τα νυκτερινά και εξαιρέσιμα, καθώς επίσης και για τα πέραν του πενθημέρου (Σάββατα) ή έχει αφεθεί στην αποκλειστική κρίση των υπηρεσιών του ΓΛΚ και αντιμετωπίζεται ως μία «παρατημένη τροπολογία»;

- Προτίθεται στην ουσία η πολιτική ηγεσία του Υπουργείου μας να στηρίξει το δίκαιο αίτημα των εργαζομένων στις φυλακές για αποζημίωση της οφειλόμενης υπερεργασίας;

- Για ποιο λόγο δεν ακολουθήθηκε η διαδικασία που προβλέπεται από το παραπάνω Π.Δ. σχετικά με την απόφαση ανάληψης υποχρέωσης ισόποση με το ανεξόφλητο μέρος των αναλήψεων πίστωσης; Δηλαδή, γιατί δεν έγιναν οι απαραίτητες ενέργειες προκειμένου στο τέλος του 2012 να μην επιστραφούν όλες οι πιστώσεις για τα νυκτερινά και εξαιρέσιμα, αλλά μόνο για ένα μέρος από αυτά επανήλθε στις πιστώσεις του 2013;

Σε κάθε περίπτωση το Γενικό Συνέδριο της Ομοσπονδίας μας έχει προγραμματιστεί για τις 12 Μαρτίου, όπου θα ληφθούν οι αποφάσεις για τον τρόπο αντίδρασής μας και προς αυτό το ζήτημα.

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος
Σπύρος Καρακίτσος

Ο Γεν. Γραμματέας
Βασίλης Μπισμπίκης